

ฉบับครั้งที่ 2

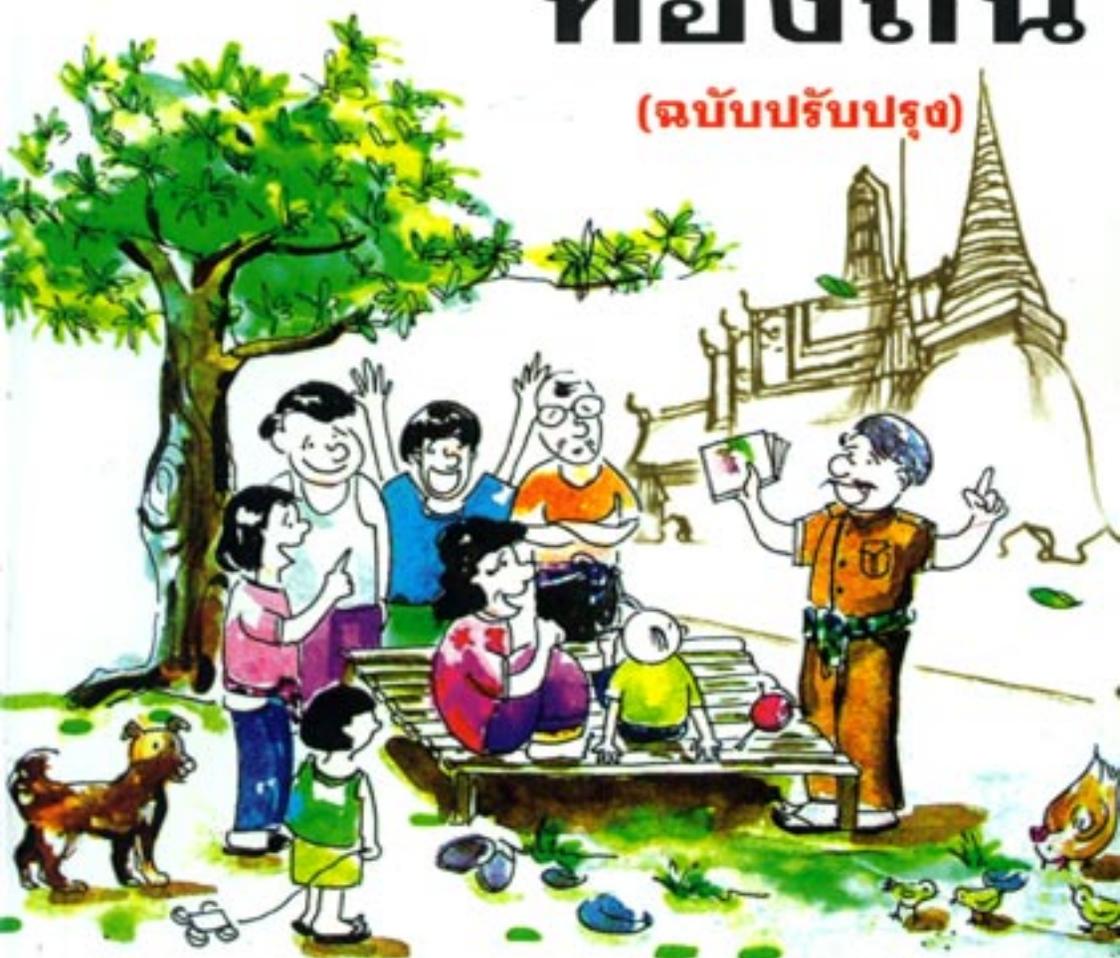

สนธิ จรอนันต์

ความเข้าใจเรื่อง

การปกครอง ท้องถิ่น

(ฉบับปรับปรุง)

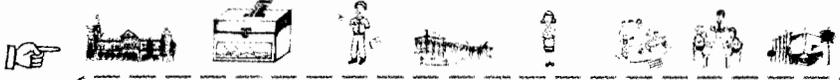

สถาบันนโยบายศึกษา
INSTITUTE OF PUBLIC POLICY STUDIES

สนธิ จรอนันต์

มูลนิธิคอนราด อเดนาว์

ความเข้าใจเรื่อง การปกครองท้องถิ่น

ฉบับปรับปรุง

สนธิ จรอนันต์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สนิท จรอนันต์.

ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น. - กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา, 2549.
152 หน้า.

1. การปกครองท้องถิ่น -- ไทย. I. ชื่อเรื่อง.

352.1409593

ISBN 974-94178-2-8

ชื่อหนังสือ	ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง)
ISBN	974-94178-2-8
ผู้เขียน	สนิท จรอนันต์
พิมพ์ครั้งที่ 1	ธันวาคม 2548 จำนวน 1,500 เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ 2	กรกฎาคม 2549 จำนวน 1,500 เล่ม
เจ้าของ	สถาบันนโยบายศึกษา : 99/146 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0 2941 1832-3 โทรสาร 0 2941 1834
สนับสนุนโดย	มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์
ดำเนินการพิมพ์	บริษัท พี.เพรส จำกัด โทร. 0 2742 4754-5
พิมพ์ที่	บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด
จัดจำหน่ายโดย	ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 ศาลาพระแก้ว โทร. 0 2255 4433, 0 2218 7000 โทรสาร 0 2255 4441 สยามสแควร์ โทร. 0 2251 6141, 0 2218 9888 โทรสาร 0 2254 9495 E-mail : cubook@chula.ac.th www.cubook.chula.ac.th
ราคา	90.- บาท

คำนำของสถาบันนโยบายศึกษา ในการพิมพ์ครั้งที่ 2

หนังสือ เรื่อง “ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง)” ถือเป็นสิ่งพิมพ์ของสถาบันนโยบายศึกษาที่มีการปรับปรุงแก้ไขและตีพิมพ์ติดต่อกันอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 10 ปี นับแต่ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 2538, 2543, 2546, 2548 และล่าสุด 2549 เป็นการตีพิมพ์ที่เป็นทั้งการผลิตซ้ำตามความต้องการของตลาด และเป็นการปรับปรุงพัฒนาเนื้อหาให้ใหม่ ทันสมัย ตามการเปลี่ยนแปลงของตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา

ความพยายามที่จะเข้าใจทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทย อันเป็นแนวทางการกระจายอำนาจที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองดูแลท้องถิ่นของตนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จึงเป็นเรื่องที่น่าดีใจที่หนังสือเล่มนี้ได้ตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของบุคคลทั่วไป ตลอดจนนักเรียน นักศึกษา และนักปฏิบัติทางการปกครองท้องถิ่นที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ อันเป็นเหตุผลสำคัญในการตีพิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง แม้เพียงพิมพ์วางตลาดครั้งแรกไปเมื่อธันวาคม 2548

สถาบันนโยบายศึกษา
กรกฎาคม 2549

คำนำจากสถาบันนโยบายศึกษา

ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น เป็นสิ่งพิมพ์ที่สถาบันนโยบายศึกษามีความตั้งใจมาตั้งแต่ต้น เมื่อแรกเริ่มโครงการค่ายการเมืองสำหรับเยาวชน ตั้งแต่ปี 2536 ได้มีการกระตุ้นให้เยาวชนเขียนเรื่องท้องถิ่นที่เข้าใจง่าย ปรากฏว่าหนังสือเรื่อง “ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่นสำหรับเยาวชน” เขียนโดยนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2 คน คือ คุณกীরติพงศ์ แนวมาลี และคุณวิน พรหมแพทย์ ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทำให้ตีพิมพ์ซ้ำถึง 2 ครั้งในปี 2538 โดยกลุ่มที่ให้ความสนใจมีทั้งผู้ใหญ่และเยาวชน เพราะใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย พร้อมภาพประกอบที่ลงตัว

ตั้งแต่ปี 2540 ที่มีรัฐธรรมนูญ จวบจนปัจจุบัน ได้มีการแก้ไขกฎหมายปกครองท้องถิ่น มีการเพิ่มเติมเนื้อหาการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงหลายครั้ง ในปี 2545 และ 2546 ซึ่งมีสาระสำคัญในรายละเอียดอีกมาก สื่อสิ่งพิมพ์ เรื่อง “ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น” จึงได้รับการปรับปรุงพัฒนาตามการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดมานับตั้งแต่เล่มที่พิมพ์ในปี 2540, 2543 และเล่มปัจจุบันในปี 2548 โดยผู้เขียนคนเดียวกัน คือ คุณสนธิ จรอนันต์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การกระจายอำนาจของประเทศ

สถาบันฯ ขอขอบคุณผู้เขียน และมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ที่ให้การสนับสนุนการจัดพิมพ์และกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์แก่สังคมไทยตลอดมา

สถาบันนโยบายศึกษา

ธันวาคม 2548

คำนำจากผู้เขียน

หนังสือ “ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง)” ได้แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาต่อจากที่ได้มีการปรับปรุงครั้งที่แล้ว (พ.ศ. 2542) ให้เป็นปัจจุบันตามที่ได้มีการแก้ไขกฎหมายปกครองท้องถิ่นครั้งล่าสุด โดยการปรับปรุงครั้งนี้ได้เพิ่มเติมเนื้อหาการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546) ซึ่งประกอบด้วย วาระการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น คุณสมบัติ การบริหารราชการ ความสัมพันธ์กับสภาท้องถิ่นและประชาชน อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น เขตเลือกตั้ง สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ๕ และความก้าวหน้าในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

การกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่น ถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่นไทย และจะเป็นรากฐานที่มั่นคงของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

สนิท จรอนันต์

ธันวาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น	1
ความเข้าใจเรื่องการบริหารประเทศ	1
รู้จักองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	6
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	8
จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด	8
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	9
โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด	12
รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	17
การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัด	18
การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง	31
เทศบาล	38
จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งเทศบาล	38
อำนาจหน้าที่ของเทศบาล	39
โครงสร้างเทศบาล	42
รายได้ของเทศบาล	46
การกำกับดูแลเทศบาล	47
การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง	57
องค์การบริหารส่วนตำบล	63
จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล	63
อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล	64
โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล	66
รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	69
การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล	71
การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง	77

สารบัญ

	หน้า
กรุงเทพมหานคร	84
จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งกรุงเทพมหานคร	84
อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร	86
โครงสร้างกรุงเทพมหานคร	87
รายได้ของกรุงเทพมหานคร	92
การกำกับดูแลกรุงเทพมหานคร	94
เมืองพัทยา	102
จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งเมืองพัทยา	102
อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา	104
โครงสร้างเมืองพัทยา	105
รายได้ของเมืองพัทยา	108
การกำกับดูแลเมืองพัทยา	109
การตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่น	115
เจตนาารมณ์ของรัฐธรรมนูญและแนวนโยบาย	119
การปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในอนาคต	
เจตนาารมณ์ของรัฐธรรมนูญ	119
แนวนโยบายการปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต	127
ภาคผนวก	
สรุปสาระสำคัญ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546)	130
ความก้าวหน้าในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	134

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า	
แผนภูมิที่ 1	โครงสร้างการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน	2
แผนภูมิที่ 2	โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7
แผนภูมิที่ 3	โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด	15
แผนภูมิที่ 4	การแบ่งส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	16
แผนภูมิที่ 5	โครงสร้างเทศบาล	44
แผนภูมิที่ 6	การแบ่งส่วนราชการของเทศบาล	45
แผนภูมิที่ 7	การกำกับดูแลการกระทำของเทศบาล	51
แผนภูมิที่ 8	การกำกับดูแลองค์กรและบุคคล	56
แผนภูมิที่ 9	โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล	68
แผนภูมิที่ 10	โครงสร้างกรุงเทพมหานคร	91
แผนภูมิที่ 11	การแบ่งส่วนราชการกรุงเทพมหานคร	92
แผนภูมิที่ 12	โครงสร้างเมืองพัทยา	107
แผนภูมิที่ 13	การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน	126
แผนภูมิที่ 14	แนวโน้มการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ของไทยในอนาคต	128
แผนภูมิที่ 15	สรุปผลการถ่ายโอนภารกิจของส่วนราชการให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	135

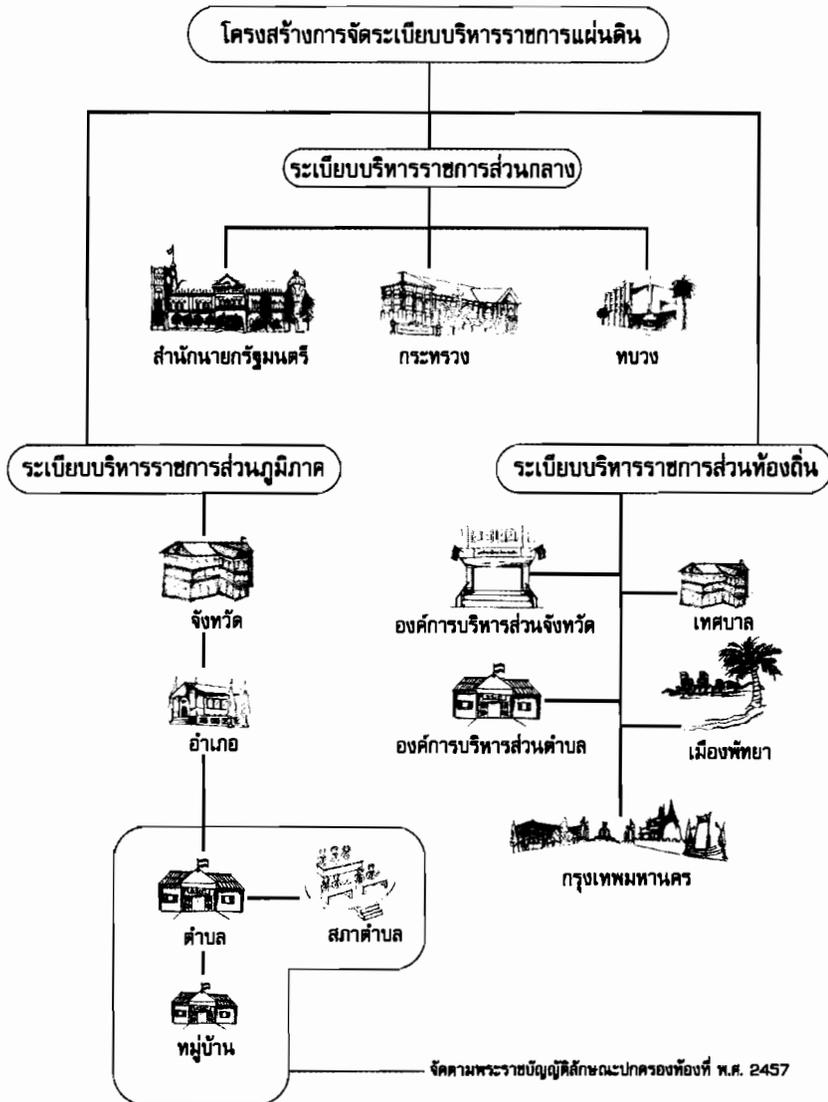
ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น

ความเข้าใจเรื่องการบริหารประเทศ

ก่อนที่เราจะพูดถึงเรื่องการปกครองท้องถิ่น เราควรทำความเข้าใจการบริหารประเทศของเราในภาพรวมเสียก่อน

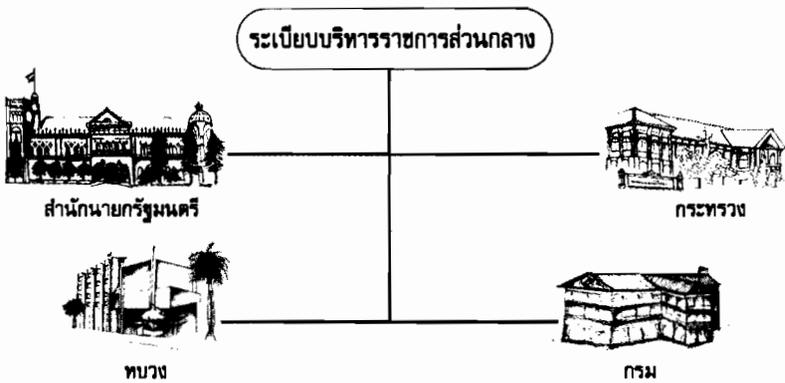
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2546) แบ่งการบริหารประเทศออกเป็น 3 ส่วน เราเรียกการแบ่งนี้ว่า การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วย ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น (ดูแผนภูมิที่ 1 ประกอบ)

แผนภูมิที่ 1 โครงสร้างการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

ส่วนกลาง ประกอบด้วย **รัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี** มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำบริการสาธารณะ (ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม คือ การจัดสร้างทางหลวงแผ่นดินทั่วประเทศ เป็นบริการสาธารณะซึ่งประชาชนทุกจังหวัดสามารถใช้ร่วมกันได้ การจัดสร้างทางหลวงแผ่นดินที่ตัดผ่านพื้นที่หลายๆ จังหวัดต้องอาศัยการตัดสินใจของส่วนกลาง คือ รัฐบาล) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ ก็คือ กระทรวง ทบวง กรม ตั้งแต่รัฐบาลจนถึงกระทรวง ทบวง กรม รวมเรียกว่า **ส่วนกลาง**

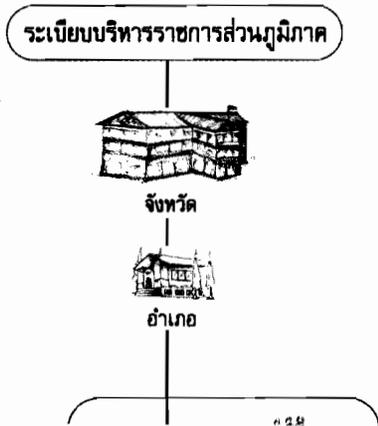
การบริหารของส่วนกลางเป็นการรวมอำนาจ (CENTRALIZATION) นั่นคือ รวมการตัดสินใจไว้ที่ศูนย์กลาง ในที่นี้คือคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดในการบริหารประเทศ

ส่วนภูมิภาค คือ ราชการที่ส่วนกลาง (กระทรวง ทบวง กรม)

ในส่วนภูมิภาคมีหน่วยงานบริหารเล็กกว่าอำเภอ เรียกว่า ตำบล และหมู่บ้าน เป็นการจัดระเบียบบริหารงานตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ขึ้นตรงต่ออำเภอ

แต่แต่ละจังหวัดจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครองข้าราชการในจังหวัด แต่ละอำเภอก็จะมีนายอำเภอทำหน้าที่เช่นเดียวกัน ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอคือผู้ที่ส่วนกลางแบ่งอำนาจหรือหน้าที่รับผิดชอบบางส่วนให้ตัดสินใจแทนส่วนกลาง (ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม คือ การจัดสร้างถนนภายในจังหวัดซึ่งแยกเป็นทางสาขาของทางหลวงแผ่นดิน ถนนภายในจังหวัดเป็นความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งต้องตัดสินใจแทนส่วนกลาง)

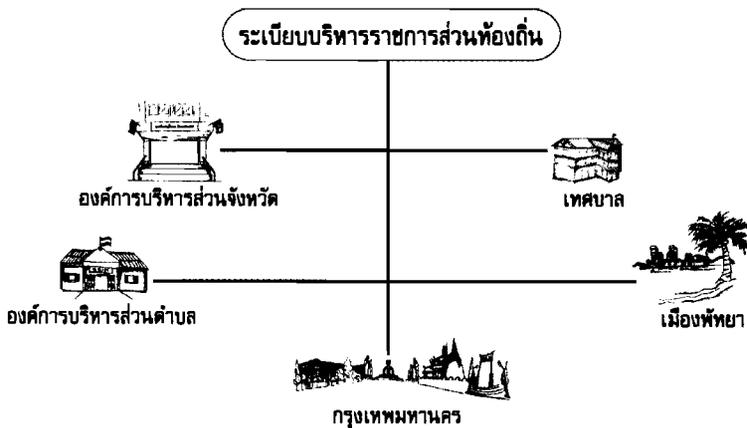

ส่วนท้องถิ่น คือ การให้ราษฎรมีอำนาจในการปกครองตนเอง ตัดสินใจเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง และตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่นด้วยตนเอง

ดังนั้น โดยหลักการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นการปกครองโดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งก็จะดำเนินงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ขณะรณรงค์หาเสียง ประชาชนจึงเป็นผู้กำหนดนโยบายของการบริหารงานส่วนท้องถิ่น (ต่างจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดนโยบาย)

การบริหารของส่วนท้องถิ่นถือหลักการกระจายอำนาจ (DECENTRALIZATION) ให้กับประชาชนโดยตรง ขณะนี้รัฐบาลกำลังถ่ายโอนภารกิจต่างๆ ให้แก่ท้องถิ่นมากขึ้น

ความแตกต่างระหว่างการแบ่งอำนาจ (deconcentration) กับการกระจายอำนาจ (decentralization) ก็คือ การแบ่งอำนาจ ผู้แบ่งอำนาจยังทรงไว้ซึ่งความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ ส่วนการกระจายอำนาจ ผู้รับมอบอำนาจต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินการและการตัดสินใจของตนเอง

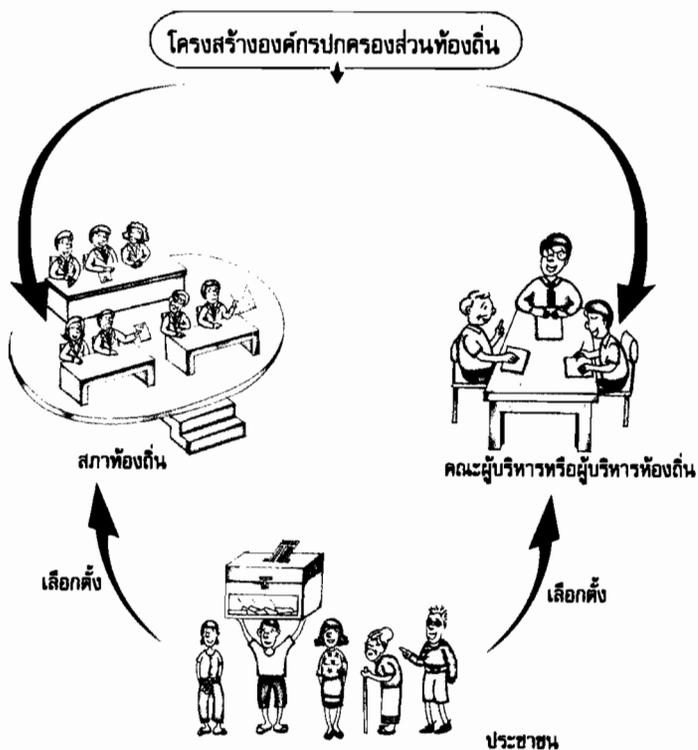

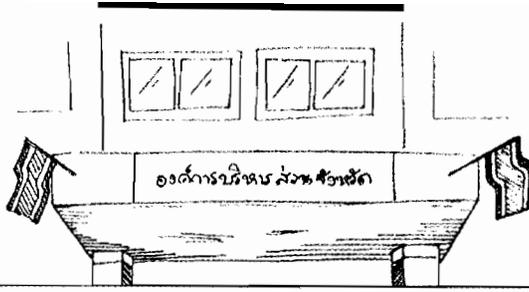
รู้จักองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน มีอยู่ 5 รูปแบบ ดังที่ได้แสดงไว้ข้างต้น แบ่งออกเป็นรูปแบบทั่วไป 3 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และรูปแบบพิเศษ 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยา เดิมรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเรามี 6 รูปแบบ คือ มีรูปแบบสุขาภิบาล ซึ่งเป็นรูปแบบเก่าแก่ที่สุด ปัจจุบันสุขาภิบาลเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลทุกแห่ง จึงไม่เหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาลอีกต่อไป ซึ่งเราจะค่อยๆ ทำความรู้จักไปเรื่อยๆ ทีละรูปแบบ

โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ **สภาท้องถิ่น** ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้นๆ และ**คณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่น** มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน (ดูแผนภูมิที่ 2 ประกอบ)

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด

รูปแบบเดิมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นสภาจังหวัด ตามพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 อย่างไรก็ตาม สภาจังหวัด มิใช่การปกครองส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นสภาที่ปรึกษาของกรมการ จังหวัด ในระยะนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมีแต่สุขาภิบาล และเทศบาล ดังนั้น พื้นที่ที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาลและเทศบาลจึงอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัวในพื้นที่ดังกล่าว จึงมีการจัดตั้ง องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2498 โดยมีจุดมุ่งหมายเน้นไปที่ประสิทธิภาพของการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ราษฎรอย่างทั่วถึง ต่อมามีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เหมาะสม ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ปัจจุบันเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546) ซึ่งได้บัญญัติให้จังหวัดหนึ่งมี องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ เขตจังหวัด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ 2 ลักษณะ คือ อำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด และอำนาจหน้าที่ในเขตสภาพำบล อำนาจหน้าที่ดังกล่าว มีดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด หมายถึง อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเต็มพื้นที่เขตจังหวัด โดยไม่ยกเว้นสภาพำบล ได้แก่

1.1 การตราข้อบัญญัติขึ้นใช้บังคับในเขตจังหวัด เพื่อให้สามารถกระทำการในอำนาจหน้าที่ได้ โดยข้อบัญญัตินั้นต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

1.2 การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

1.3 การสนับสนุนสภาพำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยการให้การสนับสนุน การประสานงานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ และการแบ่งสรรเงินให้ตามที่กฎหมายกำหนด

1.4 การกระทำตามอำนาจหน้าที่เฉพาะกรณี หมายถึง การดำเนินกิจการตามที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 กำหนดไว้ หรือมีกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือส่วนกลางมอบหน้าที่ราชการ ซึ่งอาจเป็นราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคให้กระทำ

1.5 การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.6 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

1.7 การกระทำกิจการที่เป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นรูปแบบอื่นที่อยู่ในเขตจังหวัด และกิจการนั้นสมควรให้ท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการ

2. อำนาจหน้าที่ในเขตสภาพำบล หมายถึง อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเฉพาะในเขตสภาพำบล ซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวมาแล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมีอำนาจพิจารณากระทำการตามความจำเป็นหรือมีความสามารถกระทำได้ในเขตสภาพำบล ดังต่อไปนี้

2.1 การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.2 การใช้ที่ดินและทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น โดยการจัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก การจัดให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ การจัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ตลอดจนสถานที่ประชุมอบรมราษฎร การจัดการคุ้มครอง ดูแล และหาประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.3 การให้บริการแก่ราษฎร โดยการจัดการศึกษา การทำนุบำรุงศาสนา และการส่งเสริมวัฒนธรรม การสาธารณสุข การป้องกันโรค การกำจัดโรค การจัดตั้งและบำรุงสถานพยาบาล การรักษาความสะอาดทางเดินและที่สาธารณะ การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา การจัดให้มีโรงฆ่าสัตว์ การจัดให้มีตลาดท่าเทียบเรือ และท่าข้าม การจัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น การจัดให้มีสุสานและฌาปนสถาน การบำรุงและการส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร การพาณิชย์

2.4 การสนับสนุนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด โดยการแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายต้องแบ่งให้แก่ท้องถิ่นรูปอื่นที่อยู่ในเขตจังหวัด

2.5 การกระทำตามอำนาจหน้าที่เฉพาะกรณี หมายถึงการกระทำกิจการอื่น ๆ ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดเห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์ของราษฎรและท้องถิ่น รวมถึงกิจการอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

ประการแรก เป็นผู้ประสานงาน ได้แก่ ประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ประสานการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและท้องถิ่น ประสานการทำกิจการร่วมกันระหว่างท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ประการที่สอง เป็นผู้สนับสนุน ได้แก่ สนับสนุนสภาตำบลและท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและท้องถิ่นอื่น แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและท้องถิ่นอื่น

ประการที่สาม เป็นผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 ในเขตสภาตำบล คຸ້ມຄອງ ดູແລ และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำกิจการที่เป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทำกิจการที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และปฏิบัติหน้าที่ราชการในความรับผิดชอบของส่วนกลาง ซึ่งอาจเป็นราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคตามที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด แบ่งโครงสร้างองค์กรออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร (ดูแผนภูมิที่ 3 ประกอบ)

ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกชื่อว่า **สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด** (สภา อบจ.) ซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของแต่ละจังหวัดจะไม่เท่ากัน อยู่ระหว่างจำนวน 24 - 48 คน ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรในจังหวัดนั้นๆ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

จำนวนสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

จำนวนประชากร	จำนวนสมาชิกสภา อบจ.
ไม่เกิน 500,000 คน	24 คน
500,001 - 1,000,000 คน	30 คน
1,000,001 - 1,500,000 คน	36 คน
1,500,001 - 2,000,000 คน	42 คน
เกิน 2,000,000 คน	48 คน

สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง แต่กรณีอำเภอใดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน

จังหวัดได้มากกว่า 1 คน ให้แบ่งเขตอำเภอให้มีเขตเลือกตั้งเท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมี สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติจังหวัด และกำกับดูแลการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ฝ่ายบริหาร เรียกว่า **นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด** (นายก อบจ.) มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานกิจการในหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546) และกฎหมายอื่น ซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ เพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย ส่วนจำนวนรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ถือจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเกณฑ์กำหนด กล่าวคือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดใดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 48 คน ให้ตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 4 คน ถ้ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 36 - 42 คน ให้ตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 3 คน แต่ถ้ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด 24 - 30 คน ให้ตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 2 คน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระทำโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยนายกรัฐมนตรี ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546) กำหนดไว้

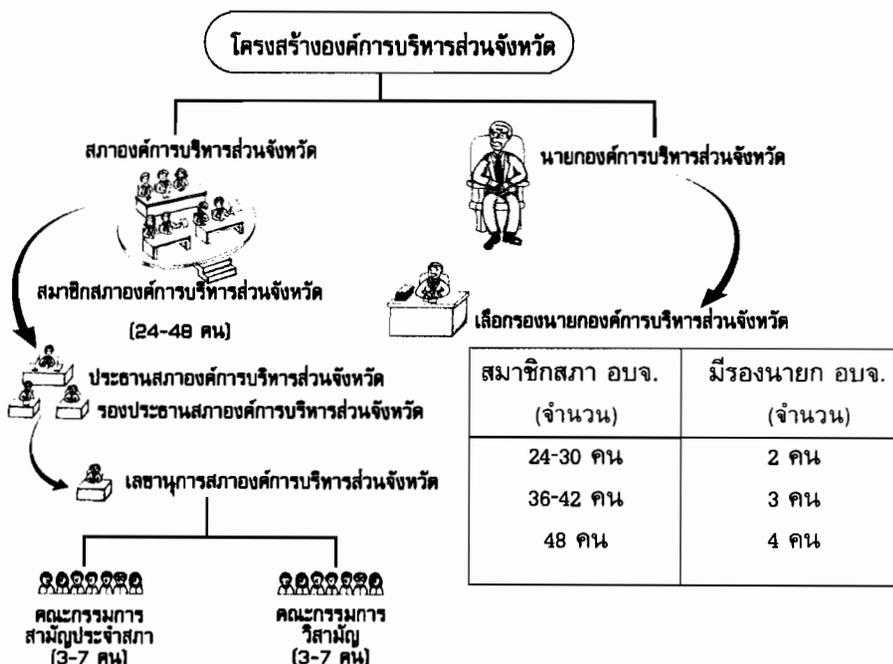
จำนวนรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

จำนวนสมาชิก อบจ.	จำนวนรองนายก อบจ.
24 - 30 คน	2 คน
36 - 42 คน	3 คน
48 คน	4 คน

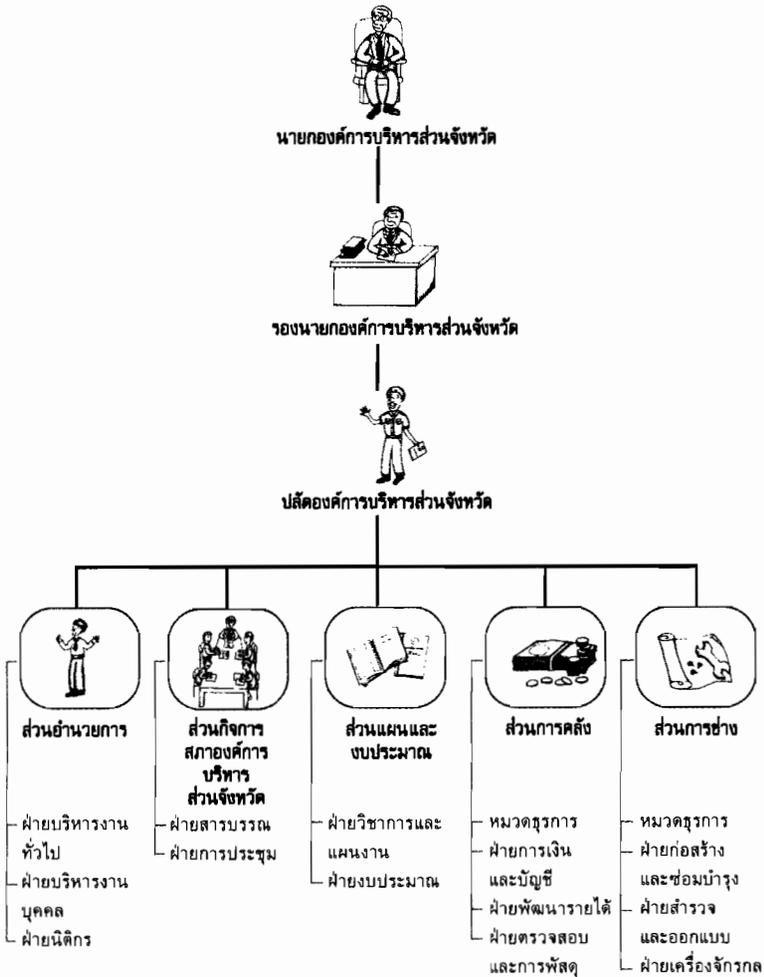
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ถือเป็นองค์กรฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย มีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ช่วย และมีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รับผิดชอบในการบริหารกิจการงานประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและตามที่ได้รับมอบหมาย

ในการบริหารงานจะมีการจัดแบ่งส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดออกเป็นส่วนต่างๆ เช่น ส่วนอำนวยการ คูแล็กกิจการทั่วไปขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รับผิดชอบกิจการของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนแผนและงบประมาณ รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนการคลัง คูแล็กการเงิน การคลัง การพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง การบัญชีและรายได้รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และส่วนการช่าง รับผิดชอบการสำรวจ ออกแบบ การก่อสร้าง การซ่อมบำรุง งานสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การควบคุมอาคาร การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น (ดูแผนภูมิที่ 4 ประกอบ)

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด

แผนภูมิที่ 4 การแบ่งส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546) ได้กำหนดแหล่งรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ดังนี้

1. ภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
2. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
3. รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
5. รายได้จากการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
6. พันธบัตรหรือเงินกู้ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้
7. เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่างๆ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี
8. เงินอุดหนุนหรือรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
9. เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
10. รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัดมี 2 ลักษณะ คือ การกำกับดูแลการกระทำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และการกำกับดูแลองค์กรและบุคคล

1. การกำกับดูแลการกระทำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีองค์กรและอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะแยกจากส่วนกลาง นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงเป็นผู้กระทำการในฐานะองค์กรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งการกระทำในฐานะดังกล่าวย่อมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรส่วนกลางตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การกำกับดูแลการกระทำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะกระทำใน 2 ลักษณะ คือ การกำกับดูแลภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1.1 การกำกับดูแลภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการกำกับดูแลผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546) กำหนดมาตรการต่างๆ ไว้ดังนี้

(1) การตั้งกระทู้ถาม ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิตั้งกระทู้ถาม นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) การให้ความเห็นชอบ

1) ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ ไม่

ว่าจะป็นร่างข้อบัญญัติทั่วไป หรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ก่อนที่จะส่งให้นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดลงนาม เพื่อส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาต่อไป โดยต้องส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 7 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ความเห็นชอบ

2) การออกข้อบัญญัติชั่วคราว คณะกรรมการสามัญประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งขึ้นจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบการออกข้อบัญญัติชั่วคราวโดยเฉพาะ หากมีความจำเป็นต้องออกข้อบัญญัติชั่วคราวในกรณีฉุกเฉิน ไม่สามารถเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ทันท่วงที คณะกรรมการสามัญดังกล่าวมีอำนาจให้ความเห็นชอบให้นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดออกข้อบัญญัติชั่วคราวได้ และหากข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นมิใช่ข้ความระบุให้ใช้บังคับได้ทันที ก็จะมีผลบังคับใช้ในวันที่ประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

3) การยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากร กฎหมายกำหนดให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรโดยไม่ต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือมีคำสั่ง แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดเสียก่อน และต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลม

4) ให้เอกชนกระทำกิจการแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด การมอบให้เอกชนกระทำกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่และเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทน

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

5) ให้ขยายเวลาประชุมสมัยวิสามัญ การขยายเวลาการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญออกไปไม่เกิน 7 วัน ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่

(3) การอนุมัติให้ใช้ข้อบัญญัติชั่วคราว ข้อบัญญัติชั่วคราวซึ่งได้ใช้บังคับแล้วนั้น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการประชุมคราวต่อไป เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอนุมัติ ซึ่งหากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอนุมัติ ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นก็ใช้เป็นข้อบัญญัติต่อไป แต่ถ้าไม่อนุมัติ ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นเป็นอันตกไป แต่การใดที่ได้กระทำไปตามข้อบัญญัติชั่วคราวนั้น ถือว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

1.2 การกำกับดูแลองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์กรส่วนกลางที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และองค์กรส่วนกลางอื่น เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มาตรการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มี 2 มาตรการด้วยกัน คือ มาตรการทั่วไป และมาตรการด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ

(1) มาตรการทั่วไป ได้แก่

1) การให้ความเห็นชอบ เรื่องที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องได้รับความเห็นชอบจากส่วนกลางก่อนกระทำการ ได้แก่

(ก) การกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ข) การมอบให้เอกชนกระทำการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่และเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด

2) การอนุมัติ คือ การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของเรื่องที่ยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดตัดสินใจจะกระทำการ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระทำผิดกฎหมายหรือนอกกรอบอำนาจหน้าที่ เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องได้รับอนุมัติจากส่วนกลางก่อน ได้แก่ การตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งผู้มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้แทนส่วนกลางในการกำกับดูแลการตราข้อบัญญัติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัติท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัดนั้น คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดมี 2 ลักษณะ คือ ข้อบัญญัติทั่วไปและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(ก) ข้อบัญญัติทั่วไป ได้แก่ ข้อบัญญัติซึ่งตราขึ้นเพื่อดำเนินกิจการในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือท้องถิ่นอื่น โดยเรียกเก็บค่าบริการการดำเนินการพาณิชย์ การเก็บภาษีจากสถานค้าปลีกในเขตจังหวัดที่ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและยาสูบ การเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นสำหรับภาษีธุรกิจเฉพาะตาม

ประมวลรัฐฎากร ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราและใบอนุญาตเล่น การพนันตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขต ท้องถิ่นอื่น การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มโดยกำหนดอัตราเพิ่มขึ้นจากอัตรา ตามประมวลรัฐฎากรสำหรับในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขตท้องถิ่นอื่น การเก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้พักใน โรงแรม การเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จาก บริการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้น ซึ่งจะกำหนดโทษ ผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ โดยกำหนดโทษจำคุกได้ไม่เกิน 6 เดือน และหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติเป็นอย่างอื่น

(ข) ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ซึ่งจะต้องแสดงสาระสำคัญของ งบประมาณรายจ่าย ประมาณการรายรับ และการคลังขององค์การ บริหารส่วนจังหวัด

ข้อบัญญัติดังกล่าวจะใช้บังคับได้จะต้องได้ รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด และประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดภายใน 15 วัน หากครบ 15 วันแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อนุมัติและประกาศร่างข้อบัญญัติ ถือว่าผู้ว่า ราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบัญญัตินั้น

ร่างข้อบัญญัติที่นายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด อาจเป็นร่างข้อบัญญัติที่นายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสภาองค์การ บริหารส่วนจังหวัดก็ได้ สำหรับร่างข้อบัญญัติที่นายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดไม่เห็นด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งให้ความ เห็นชอบร่างข้อบัญญัตินั้น แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยกับสภา

องค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้อง
ลงนามภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับคินมาจากผู้ว่าราชการจังหวัด
ถ้านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ลงนามภายในกำหนดเวลา
ดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องลงนามและประกาศใช้บังคับต่อไป ซึ่ง
ในกรณีเช่นนี้ ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดได้อนุมัติ และจะต้องประกาศ
โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจนครบ 15 วัน
แล้วจึงมีผลบังคับ

แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับสภา
องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัตินั้น ไม่
ว่าจะเป็นร่างข้อบัญญัติทั่วไป หรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
ประจำปี หรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สภาองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดต้องพิจารณาใหม่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับ
ร่างข้อบัญญัติคินมา ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติยืนยัน
ให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วน
จังหวัดจะส่งร่างข้อบัญญัตินั้นให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ลงนามเพื่อส่งไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาภายใน 7 วัน นับแต่
วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ความเห็นชอบ ซึ่งในกรณีนี้
ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องอนุมัติและประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเวลา 15 วัน ร่างข้อบัญญัตินั้นก็จะมี
ผลบังคับใช้เป็นข้อบัญญัติต่อไป ยกเว้นผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าร่าง
ข้อบัญญัตินั้นฝ่าฝืนกฎหมาย หรืออยู่นอกกรอบอำนาจหน้าที่ของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะอนุมัติไม่ได้ มีผลให้
ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป

สำหรับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้พิจารณาและไม่เห็นชอบกับหลักการของร่างข้อบัญญัตินั้น ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะส่งร่างข้อบัญญัตินั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 7 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ให้ความเห็นชอบ หากผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่างข้อบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งความเห็นของตนไปยังประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เนื่องจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัตินั้น ในกรณีนี้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็จะประชุมเลือกสมาชิกคนอื่นขึ้นเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแทน แต่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องพิจารณาข้อบัญญัตินั้นใหม่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัตินั้นคืนมา ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ มีผลให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป ทำให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถบริหารราชการต่อไปได้ เพราะไม่มีงบประมาณให้ใช้ดำเนินกิจการ กรณีนี้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรลาออกจากตำแหน่ง เพื่อเปิดโอกาสให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกสมาชิกคนอื่นขึ้นดำรงตำแหน่งแทน เพื่อจะได้จัดทำร่างข้อบัญญัติดังกล่าวใหม่ แล้วเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาต่อไป ซึ่งหากข้อบัญญัติออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ก็สามารถให้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณที่แล้วไปพลางก่อนได้

3) การยับยั้งการกระทำ ใช้ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระทำการที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยับยั้งการกระทำนั้นได้ชั่วคราว แล้วรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ออกคำสั่ง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะต้องวินิจฉัยสั่งการภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งรัฐมนตรีอาจวินิจฉัยยกเลิกคำสั่งยับยั้งของผู้ว่าราชการจังหวัด อันมีผลให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระทำการนั้นต่อไปได้ หรืออาจวินิจฉัยยกเลิกการกระทำของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ยังผลให้การกระทำที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งยับยั้งไว้เป็นอันกระทำต่อไปไม่ได้อย่างถาวร ทั้งนี้ ถือว่าคำสั่งของรัฐมนตรีเป็นที่สุด

4) การสั่งเพิกถอนมติ ใช้ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติซึ่งไม่ใช่ข้อบัญญัติจังหวัด แต่มตินั้นฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับทางราชการ หรือนอกกรอบอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเพิกถอนมตินั้นได้ พร้อมกับแสดงเหตุผลที่เพิกถอนไว้ในคำสั่งด้วย โดยต้องสั่งเพิกถอนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติในลักษณะนั้น

แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยื่นยันมติเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่ ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องรายงานการยื่นยันมติดังกล่าวและเหตุผลที่เพิกถอนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

มหาดไทยภายใน 15 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีมติยืนยันมติเดิม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะต้อง วินิจฉัยสั่งการในเรื่องนั้นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานจาก ผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งรัฐมนตรีอาจวินิจฉัยสั่งการให้เพิกถอนเช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดสั่ง หรือวินิจฉัยสั่งการให้ยกเลิกคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่เพิกถอนมตินั้น

(2) มาตรการด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และ ประกาศ ประกอบด้วย

1) มาตรการด้านกฎฎีกา เป็นเรื่องที่กฎหมาย กำหนดให้ส่วนกลาง (คณะรัฐมนตรี) ตราเป็นพระราชกฎฎีกาก่อนออก ใช้บังคับหรือประกาศใช้ ได้แก่ การแบ่งหน่วยการบริหารในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด

2) มาตรการด้านกฎกระทรวง เป็นเรื่องที่กฎหมาย กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยออกเป็นกฎกระทรวง ได้แก่

(ก) การทำกิจการร่วมกันของท้องถิ่นในเขต องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเป็นกิจการในอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นนั้น

(ข) ท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดมอบกิจการในอำนาจหน้าที่ของตนให้องค์การบริหารส่วน จังหวัดจัดทำ

(ค) ส่วนกลางมอบราชการส่วนกลางหรือ ราชการส่วนภูมิภาคให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติ

(ง) องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระทำการ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด อื่นนอกเขตจังหวัด เมื่อได้รับความยินยอมจากท้องถิ่นอื่นหรือองค์การ บริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

(จ) การออกข้อบัญญัติเรียกเก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้พักในโรงแรม ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ฉ) การมอบให้ส่วนราชการหรือท้องถิ่นอื่นเรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าตอบแทนหรือรายได้อื่นใด เพื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยคิดค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

(ช) การมอบให้เอกชนเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าตอบแทน หรือรายได้อื่นใดเพื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยคิดค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

อนึ่ง หากท้องถิ่นอื่นจะมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าตอบแทน หรือรายได้อื่นใดเพื่อท้องถิ่นอื่นก็ทำได้โดยคิดค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

3) มาตรการด้านระเบียบ เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนกลาง (กระทรวงมหาดไทย) ออกระเบียบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติ ได้แก่

(ก) การกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรรมการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(ข) การจัดสรรรายได้จากการเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และ

ผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ในพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่นอกเขต
ท้องถิ่นอื่น ให้แก่สมาชิกตำบล

(ค) การตราข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียม
ใดๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การ
บริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้น

(ง) การตราข้อบัญญัติเพื่อกระทำกิจการที่มี
ลักษณะเป็นการพาณิชย์

(จ) การดำเนินงานด้านการคลัง การงบประมาณ
การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การพาณิชย์
การจัดหาพัสดุและการจัดจ้าง และการให้ข้าราชการองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดได้รับสวัสดิการ

(ฉ) การมอบให้เอกชนกระทำกิจการซึ่งอยู่ใน
อำนาจหน้าที่และเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือค่าตอบแทน
ที่เกี่ยวข้องแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องดำเนินการตาม
หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้กระทำกิจการนั้น ตามที่กำหนด
ไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย

(ช) การออกข้อบังคับการประชุมสภาองค์การ
บริหารส่วนจังหวัด

2. การกำกับดูแลองค์กรและบุคคล การกำกับดูแลองค์กรและ
บุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการกำกับดูแลความประพฤติ
และคุณสมบัติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัด และแก้ไขความขัดแย้งระหว่างนายกองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยแบ่งเป็น 2
ลักษณะ คือ การกำกับดูแลภายในองค์กรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
และการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.1 การกำกับดูแลภายในองค์กรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการกำกับดูแลกันเองภายในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด วินิจฉัยให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดออกจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือกระทำการอันอาจเสื่อมเสียประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่

2.2 การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(1) การให้ออกหรือให้พ้นจากตำแหน่ง

1) ใช้ในการกำกับดูแลความประพฤติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมในสัญญาสัมปทานที่ทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งสอบสวนแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

(ข) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งสอบสวนแล้ว มีอำนาจสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

2) ใช้ในการกำกับดูแลความประพฤติของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ละเลยไม่กระทำตามอำนาจหน้าที่ หรือกระทำการไม่ชอบด้วยอำนาจ

หน้าที่ หรือกระทำการฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยของราษฎร ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจตั้งคณะกรรมการสอบสวน แต่ถ้าไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวน ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ (ต่อไปเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน) หรือสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ต่อไปเป็นสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน) เพื่อดำเนินการสอบสวน หากพบว่าได้กระทำการดังกล่าวจริง ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง โดยคำสั่งของรัฐมนตรีถือเป็นที่สุด

(2) การลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตท้องถิ่นอื่นตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด

(3) การยุบสภา เป็นมาตรการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือความขัดแย้งระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอคำแนะนำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้อำนาจสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่รัฐมนตรีมีคำสั่ง โดยแสดงเหตุผล และกำหนดวันเลือกตั้งไว้ด้วย

(4) การลงคะแนนเสียงถอดถอน โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ตามวิธีที่กฎหมายกำหนด

(5) การให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามนัยมาตรา 4 ววรรคสอง (9) และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรง เป็นผลมาจากการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546) ซึ่งกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นายก อบจ.) มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546) โดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546) ดังกล่าว ได้กำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงไว้ดังนี้

1. วาระการดำรงตำแหน่ง อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ เมื่อได้ดำรงตำแหน่ง 2 วาระติดต่อกันแล้วไม่ครบวาระ 4 ปี ก็ให้ถือเป็น 1 วาระ และจะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้น 4 ปี นับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

2. ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ คือ

2.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์ ในวันเลือกตั้ง

2.2 สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.3 ไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการหรือที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

3. การบริหารราชการของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

3.1 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้ที่มิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ตามเกณฑ์ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

3.2 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถแต่งตั้งผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นเลขานุการและที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จำนวนรวมกันไม่เกิน 5 คน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด กับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

4.1 ก่อนเข้ารับหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยไม่มีการลงมติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคน

4.2 สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถลงมติให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งได้

4.3 ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีสิทธิเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป โดยไม่มีการลงมติ

4.4 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

4.5 กรณีที่ไม่มีประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกยุบ เพราะไม่สามารถจัดให้มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดครั้งแรกได้ภายใน 15 วัน หรือมีการประชุมแต่ไม่สามารถเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ และเมื่อได้มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยไม่มีการลงมติ

4.6 ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ทันท่วงที่ไม่ได้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติชั่วคราวที่ไม่ใช่ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสามัญประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว ให้ใช้บังคับได้

4.7 สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นฝ่ายพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และอื่นๆ ที่กฎหมายกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้เสนอ

กรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่รับหลักการร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(1) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง จำนวน 15 คน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอ 7 คน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสนอ 7 คน โดยให้ตั้งภายใน 7 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่รับหลักการ และให้คณะกรรมการทั้ง 14 คน ร่วมกันเสนอบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่กรรมการครบ 14 คน หากไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดข้างต้น หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีได้เป็น

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่กรรมการหรือประธาน กรรมการให้ครบ 15 คน

(2) คณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น ต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้ตั้งประธานกรรมการ ในคราวแรก แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด หากไม่แล้วเสร็จภายใน กำหนด ให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาด โดยเร็ว แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด

(3) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะส่งร่างข้อบัญญัติตามข้อ (2) ให้ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยเร็ว แล้วให้นายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเสนอร่างข้อบัญญัติดังกล่าวต่อสภาองค์การบริหารส่วน จังหวัดภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากผู้ว่าราชการ จังหวัด หากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ดำเนินการภายใน กำหนด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะรายงานต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งให้นายก องค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง สภาองค์การบริหารส่วน จังหวัดต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด หรือมีมติไม่เห็นชอบ ให้ร่าง ข้อบัญญัตินั้นตกไป และให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปี งบประมาณปีที่แล้วไปพลางก่อน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอ รัฐมนตรีมีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

5. ความสัมพันธ์ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับ ประชาชน

5.1 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของนายกองค์การ บริหารส่วนจังหวัด ต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและต้องเป็นไปเพื่อ ประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และ

ให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

5.2 ต้องให้ประชาชนได้ทราบค่าแถมสนนโยบาย รายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกาศต่างๆ และข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างเปิดเผยและทั่วถึง

6. อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

6.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย

6.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

6.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

6.4 วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

6.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

6.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกฎหมายอื่น

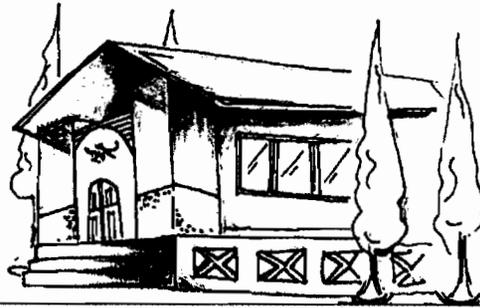
6.7 ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและ

ลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

6.8 เสนอร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้คำรับรองการเสนอร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือราษฎรเป็นผู้เสนอ

6.9 เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ใช้เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ เขตจังหวัด เป็นเขตเลือกตั้ง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้เลือกตั้งทั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ โดยใบหนึ่งเลือกนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 1 เบอร์ อีกใบหนึ่งเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 1 เบอร์ เช่นกัน การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรงจะส่งผลให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความเข้มแข็งในการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดมากยิ่งขึ้น และเป็นรากฐานที่มั่นคงของการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศ

เทศบาล

จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งเทศบาล

ความคิดในเรื่องการจัดตั้งเทศบาลเริ่มปรากฏตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ในรูปของธรรมนูญลักษณะปกครองคณะนคราภิบาล พ.ศ. 2461 โดยใช้กับเมืองจำลอง “ดุสิตธานี” ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายการปกครองท้องถิ่นฉบับแรก โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก ประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะ ประการที่สอง เป็นสถาบันสอนการปกครองระบอบประชาธิปไตย เทศบาลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546) การจัดตั้งเทศบาลกระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย แบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภท การจัดตั้งเทศบาลแต่ละประเภทมีเงื่อนไขการจัดตั้ง ดังนี้

1. **เทศบาลตำบล** ใช้เกณฑ์รายได้เป็นตัวกำหนด คือ พื้นที่ใดจะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีรายได้ไม่ต่ำกว่า 12 ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) ประชากร 7,000 คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 1,500 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร

2. **เทศบาลเมือง** คือ ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือ ท้องถิ่นที่มีประชากร 10,000 คนขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กฎหมายกำหนด

3. **เทศบาลนคร** คือ ท้องถิ่นที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คน ขึ้นไป อยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร รวมทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กฎหมายกำหนด

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

เทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546) กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อบทกฎหมาย เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลตามที่กฎหมายกำหนด และกำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้ 2 ลักษณะ คือ **หน้าที่ที่ต้องกระทำ และหน้าที่ที่เทศบาลมีอำนาจพิจารณากระทำ** ได้ โดยพิจารณาจากความจำเป็นของราษฎรในแต่ละเทศบาล ดังนี้

1. หน้าที่ของเทศบาลตำบล

1.1 หน้าที่ที่เทศบาลตำบลต้องกระทำในเขตเทศบาล

(1) การรักษาความสงบเรียบร้อย ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การจัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

(2) การใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น ได้แก่ การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ

(3) การให้บริการแก่ราษฎร ได้แก่ การรักษาความสะอาดถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การป้องกันและระงับโรคติดต่อ การให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

(4) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(5) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(6) หน้าที่อื่นๆ หรือที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

1.2 หน้าที่ที่เทศบาลตำบลอาจกระทำได้ตามความจำเป็น หรือมีความสามารถกระทำได้ คือ การให้บริการแก่ราษฎรเพิ่มเติม ได้แก่ การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา การจัดให้มีโรงพยาบาล การจัดให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม การจัดให้มีสุสานและฌาปนสถาน การบำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร การจัดให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ การจัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น การจัดให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ และการเทศาภิบาล

2. หน้าที่ของเทศบาลเมือง

2.1 หน้าที่ที่เทศบาลเมืองต้องกระทำในเขตเทศบาล

(1) หน้าที่ที่บังคับให้เทศบาลตำบลต้องกระทำ

(2) การให้บริการแก่ราษฎรเพิ่มขึ้น ได้แก่ การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา การจัดให้มีโรงพยาบาล การจัดให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้ การจัดให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ การจัดให้มีและบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมสาธารณะ การจัดให้มีและ

บำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น การจัดให้มีการดำเนินกิจการ
โรงรับจำนำหรือสถานลिनเชื่อท้องถิ่น

**2.2 หน้าที่ที่เทศบาลเมืองอาจกระทำได้ตามความจำเป็น
หรือมีความสามารถกระทำได้**

(1) การใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ได้แก่
การจัดให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อน
หย่อนใจ การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และการรักษาความสะอาด
เรียบร้อยของท้องถิ่น

(2) การให้บริการแก่ราษฎรเพิ่มขึ้น ได้แก่ การจัดให้มี
ตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม การจัดให้มีสุสานและฌาปนสถาน การ
บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร การจัดให้มีและบำรุง
สงเคราะห์มารดาและเด็ก การจัดให้มีและบำรุงโรงพยาบาล การจัดให้
มีการสาธารณสุข การจัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อสาธารณสุข การ
จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา การจัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับ
กีฬาและพลศึกษา และการเทศพาณิชย์

3. หน้าที่ของเทศบาลนคร

3.1 หน้าที่ที่เทศบาลนครต้องกระทำในเขตเทศบาล

(1) หน้าที่ที่บังคับให้เทศบาลเมืองต้องกระทำ ซึ่งจะเห็น
ว่ารวมถึงหน้าที่ที่บังคับให้เทศบาลตำบลต้องกระทำด้วย

(2) การให้บริการแก่ราษฎรเพิ่มขึ้น ได้แก่ การจัดให้มี
และบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก และกิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อ
การสาธารณสุข

(3) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่าย
อาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น

(4) การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่ง
เสื่อมโทรม

- (5) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (6) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- (7) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว

3.2 หน้าที่ที่เทศบาลนครอาจกระทำได้ตามความจำเป็น หรือมีความสามารถกระทำได้ มีรายการเช่นเดียวกับหน้าที่ที่เทศบาลเมืองอาจกระทำได้ตามความจำเป็นหรือมีความสามารถกระทำได้

โครงสร้างเทศบาล

เทศบาลแบ่งโครงสร้างองค์กรออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ซึ่งวิธีการได้มาขององค์กรเทศบาล มีลักษณะเช่นเดียวกันกับการได้มาซึ่งคณะรัฐมนตรีและสภาผู้แทนราษฎรตามระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา (ดูแผนภูมิที่ 5 ประกอบ)

สภาเทศบาล

เราจะเริ่มที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเรียกว่า สภาเทศบาล อันเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตเทศบาล เขตเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล คือ เขตเทศบาล อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี มีหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติเทศบาลเพื่อออกเป็นข้อบัญญัติเทศบาลสำหรับใช้บังคับต่อไป และกำกับการดูแลการบริหารราชการเทศบาล จำนวนของสมาชิกสภาเทศบาลจะขึ้นอยู่กับประเภทของเทศบาล โดยเทศบาลตำบลมี 12 คน เทศบาลเมือง 18 คน และเทศบาลนคร 24 คน สภาเทศบาลมีประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 1 คน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล

นายกเทศมนตรี

ฝ่ายบริหารของเทศบาลเรียกว่า นายกเทศมนตรี มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ทำหน้าที่บริหารกิจการเทศบาล โดยมีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการเทศบาลตามมติของสภาเทศบาลและหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546) และกฎหมายอื่น ซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ของนายกเทศมนตรี

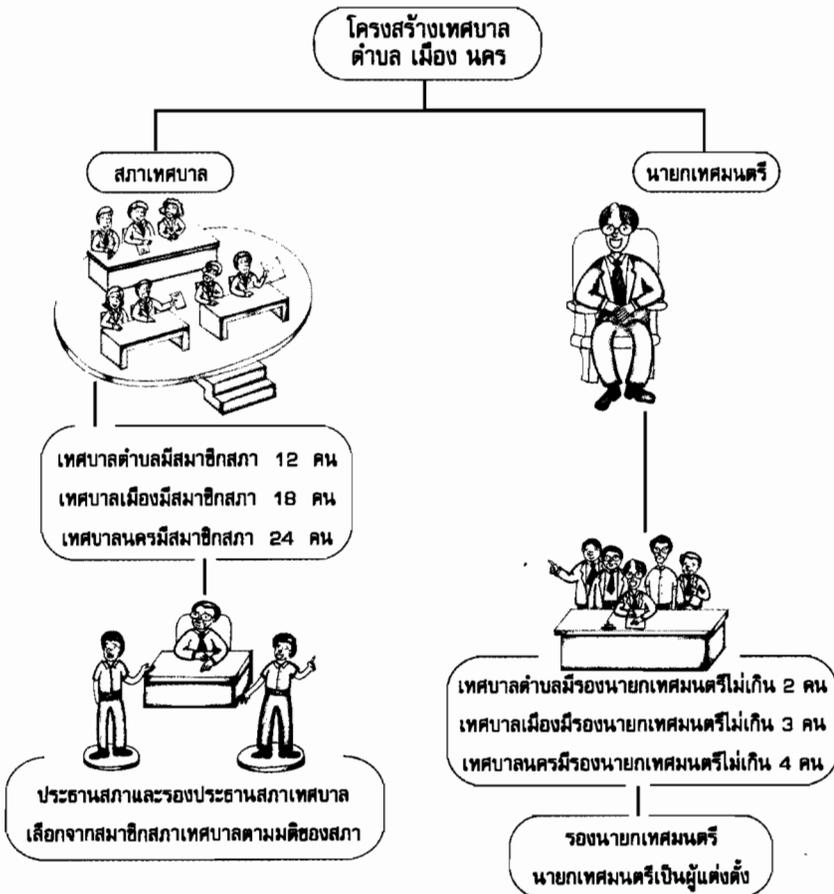
นายกเทศมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาล เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาล ได้ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ เทศบาลตำบลให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีไม่เกิน 2 คน เทศบาลเมืองไม่เกิน 3 คน และเทศบาลนครไม่เกิน 4 คน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี กระทำโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยนายกรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546)

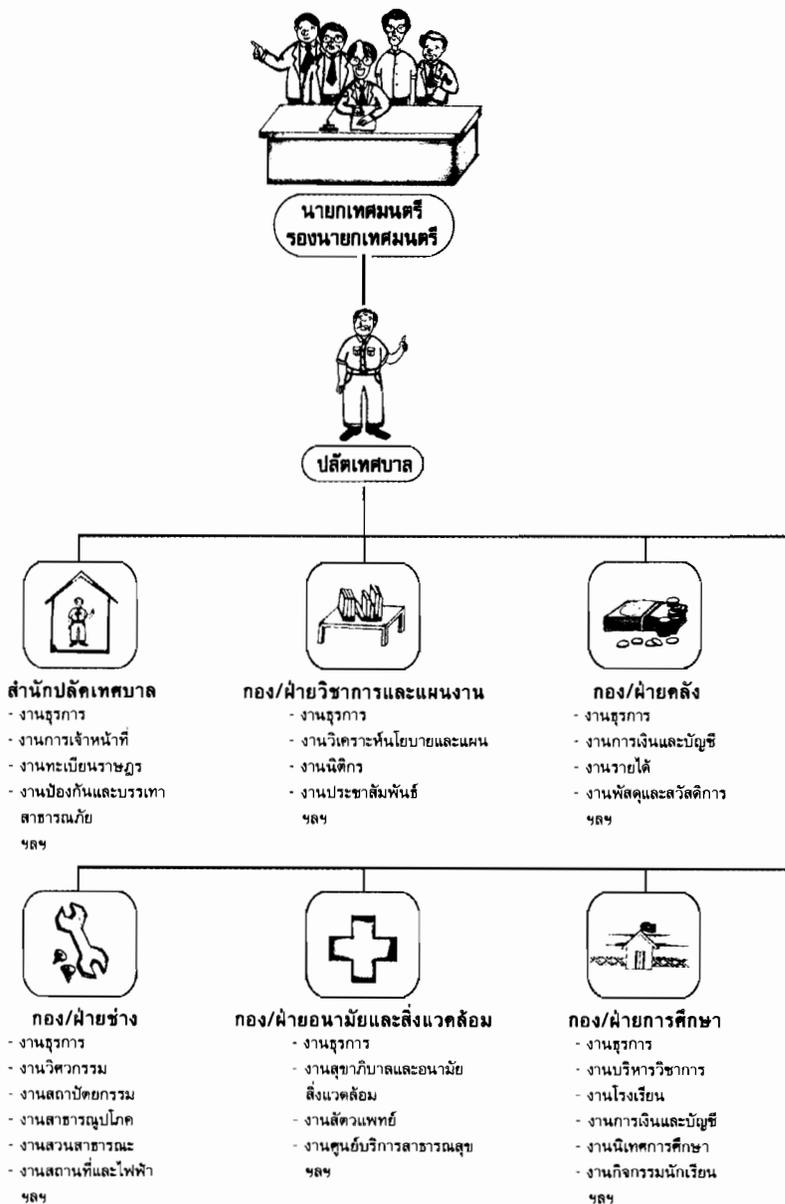
การบริหารงานของเทศบาล จะมีการจัดแบ่งส่วนราชการของเทศบาลออกเป็นส่วนต่างๆ เช่น สำนักปลัดเทศบาล กอง/ฝ่ายวิชาการ กอง/ฝ่ายคลัง กอง/ฝ่ายช่าง กอง/ฝ่ายอนามัยและสิ่งแวดล้อม และกอง/ฝ่ายการศึกษา เป็นต้น บางเทศบาลอาจจัดแบ่งส่วนราชการออกเป็นส่วนหรือสำนัก เช่น สำนักนโยบายและแผน สำนักการศึกษา สำนักโยธา เป็นอาทิ เพื่อดูแลและรับผิดชอบงานในภารกิจ ทั้งงานเชิงนโยบายและงานบริการ ซึ่งเป็นงานประจำที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในพื้นที่ของท้องถิ่นนั้นๆ นายกเทศมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดการแบ่งส่วน

ราชการของเทศบาลอื่นๆ นอกจากสำนักปลัดเทศบาล โดยความเห็นชอบของกระทรวงมหาดไทย (ดูแผนภูมิที่ 6 ประกอบ)

แผนภูมิที่ 5 โครงสร้างเทศบาล

แผนภูมิที่ 6 การแบ่งส่วนราชการของเทศบาล

รายได้ของเทศบาล

การที่เทศบาลจะสามารถดำเนินการต่างๆ เช่น บริการสาธารณะ ได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียาได้เป็นของตนเอง

ในการดำเนินงานของเทศบาล การจัดเก็บรายได้และการใช้จ่าย จะถูกควบคุมกำหนดโดยตรงจากรัฐบาล โดยรัฐบาลจะกำหนดเป็นกฎหมายหมายว่าจะมียาได้ที่ประเภท อะไรบ้าง และจะได้มาอย่างไรบ้าง เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ฯลฯ และอัตราในการจัดเก็บภาษี รวมทั้งการแบ่งสรรรายได้ประเภทภาษีให้แก่เทศบาล ส่วนกลางก็เป็นผู้กำหนดอีกด้วย

เมื่อเทศบาลมียาได้แล้ว ก็จำเป็นจะต้องกำหนดแนวทางในการใช้จ่ายในรูปเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาเทศบาลเสียก่อน และการตรวจสอบบัญชีจะเป็นการควบคุมสุดท้ายเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546) ได้กำหนดแหล่งรายได้ของเทศบาลไว้ ดังนี้

1. ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
2. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
3. รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล
4. รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
5. พันธบัตร หรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
6. เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่างๆ
7. เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด
8. เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

9. รายได้อื่นใดก็ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

การกู้เงินตามข้อ 6. เทศบาลจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาลและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว

การกำกับดูแลเทศบาล

การกำกับดูแลเทศบาลมี 2 ลักษณะ คือ การกำกับดูแลการกระทำของเทศบาล และการกำกับดูแลองค์กรและบุคคล

1. การกำกับดูแลการกระทำของเทศบาล กระทำใน 2 ลักษณะ คือ การกำกับดูแลภายในเทศบาล และการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกเทศบาล หรือเรียกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับส่วนกลาง (ดูแผนภูมิที่ 7 ประกอบ)

1.1 การกำกับดูแลภายในเทศบาล เป็นการกำกับดูแลนายกเทศมนตรีโดยสภาเทศบาล ได้แก่ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ และการให้ความเห็นชอบ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้นายกเทศมนตรีกระทำการใดๆ ด้วยเหตุผลและอยู่ในกรอบของกฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับซึ่งออกภายใต้บังคับของกฎหมาย โดยให้สิทธิสมาชิกสภาเทศบาลตั้งกระทู้ถามนายกเทศมนตรีเกี่ยวกับงานในหน้าที่ แต่นายกเทศมนตรีมีสิทธิที่จะไม่ตอบ หากเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่สมควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของเทศบาล

1.2 การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกเทศบาล เป็นการกำกับดูแลเทศบาลโดยองค์กรส่วนกลาง ได้แก่ นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และองค์กรส่วนกลางอื่นๆ เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มาตรการกำกับดูแลเทศบาลโดยองค์การภายนอกเทศบาลมี 3 มาตรการ ได้แก่

(1) มาตรการทั่วไป

1) การอนุมัติ เป็นการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของโครงการ หรือเรื่องที่เทศบาลตัดสินใจจะกระทำการ เพื่อป้องกันมิให้เทศบาลกระทำผิดกฎหมาย แต่การตรวจสอบนั้นจะดูว่าโครงการหรือเรื่องที่เสนอไปนั้น ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับหรือไม่ หากถูกต้องก็อนุมัติให้กระทำได้ เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เทศบาลต้องขออนุมัติส่วนกลางก่อนกระทำการ ได้แก่

(ก) เรื่องที่ต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

- การกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่างๆ
- การร่วมกับบุคคลอื่นก่อตั้งบริษัท หรือถือหุ้นในบริษัท หรือเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่ถืออยู่
- การกระทำกิจการนอกเขตปกครอง คือ กิจการที่เทศบาลจำเป็นต้องกระทำ และเป็นกิจการที่มีความต่อเนื่องกับกิจการตามอำนาจหน้าที่ที่กระทำอยู่ในเขตของตน ซึ่งจะต้องได้รับความยินยอมจากสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องด้วย

(ข) เรื่องที่ต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการ

จังหวัด

- การจ่ายเงินเพื่อการลงทุน
- การจ่ายเงินอุดหนุน
- การตราเทศบัญญัติขึ้นใช้ชั่วคราวกรณีฉุกเฉินไม่สามารถเรียกประชุมสภาเทศบาลได้ทันเวลาที่
- ร่างเทศบัญญัติที่จะให้มีผลใช้บังคับเป็นเทศบัญญัติ

(2) มาตรการด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ มีจุดมุ่งหมายให้มีการปฏิบัติให้สอดคล้องประสานกันทุกเทศบาล เพื่อให้ประชาชนทั่วไปทราบ

1) มาตรการด้านกฤษฎีกา เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนกลาง (คณะรัฐมนตรี) จะต้องดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกา ได้แก่

(ก) การตั้งและการยุบเลิกสหการ

(ข) กรณีที่มีความจำเป็นต้องให้เทศบาลใดอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงมหาดไทยโดยตรง

2) มาตรการด้านระเบียบข้อบังคับ เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนกลาง (กระทรวงมหาดไทย) ออกระเบียบข้อบังคับ

(ก) ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สิน ทั้งนี้ เพื่อกำกับดูแลการรับเงิน การจ่ายเงิน การจัดทำงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การซื้อ การจ้าง ของเทศบาล

(ข) ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้แก่ประธานสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และการจ่ายเงินค่าเบี้ยประชุมให้แก่กรรมการที่สภาเทศบาลแต่งตั้งขึ้น

(ค) ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับเงินเดือนและ
ประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี
ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี

(ง) ระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล

3) มาตรการด้านประกาศ เป็นเรื่องที่กฎหมาย
กำหนดให้ส่วนกลาง (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) ทำเป็น
ประกาศกระทรวงมหาดไทย ได้แก่

(ก) การยกฐานะท้องถิ่นเป็นเทศบาลตำบล ยก
ฐานะเทศบาลตำบลเป็นเทศบาลเมือง หรือยกฐานะเทศบาลเมืองเป็น
เทศบาลนคร

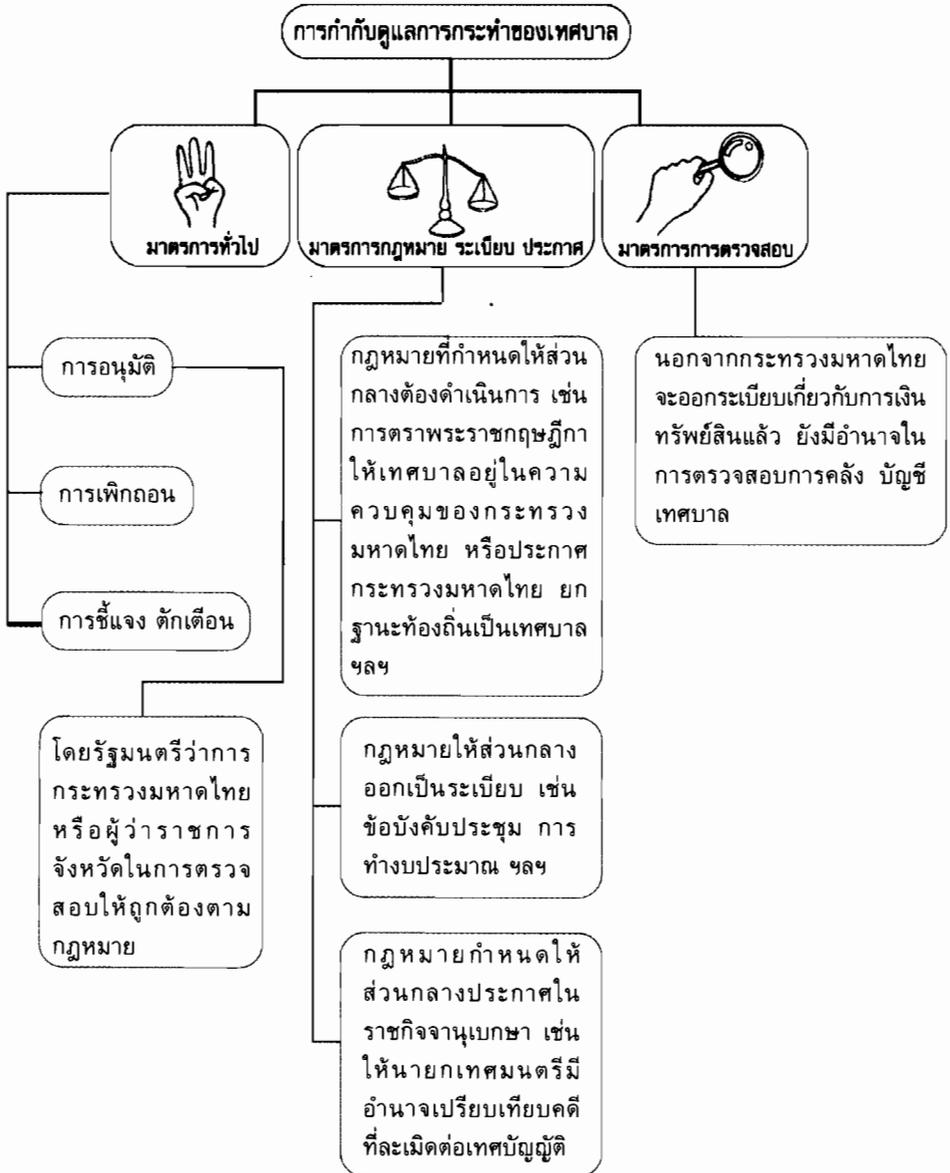
(ข) การเปลี่ยนแปลงชื่อ หรือเขตเทศบาล

(ค) การเปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิกเทศบาล

(ง) ประกาศให้นายกเทศมนตรี รองนายก
เทศมนตรี ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หรือหัวหน้าแขวงในเขต
เทศบาล มีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดเทศบัญญัติ

(3) มาตรการตรวจสอบการเงินและทรัพย์สิน การกำกับ
ดูแลการเงินและทรัพย์สินของเทศบาลนั้น นอกจากกฎหมายกำหนด
ให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจอกระเบียบเกี่ยวกับการเงินและ
ทรัพย์สิน เพื่อให้เทศบาลปฏิบัติตามแล้ว ยังกำหนดให้อำนาจกระทรวง
มหาดไทยเข้าไปตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่นๆ ของ
เทศบาลปีละครั้งด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้เทศบาลปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้
อย่างถูกต้อง

แผนภูมิที่ 7 การกำกับดูแลการกระทำของเทศบาล

2 การกำกับดูแลองค์กรและบุคคล มุ่งแก้ไขความขัดแย้งระหว่างนายกเทศมนตรีกับสภาเทศบาล กำกับดูแลความประพฤติและคุณสมบัติของบุคคลที่เป็นนายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาล ได้แก่ การกำกับดูแลภายในองค์กรเทศบาล และการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกเทศบาล (ดูแผนภูมิที่ 8 ประกอบ)

2.1 การกำกับดูแลภายในองค์กรเทศบาล เป็นกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้

(1) สภาเทศบาลกำกับดูแลสมาชิกสภาของตนเอง โดยให้สมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมีจำนวนรวมกันลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า สี่ส่วนของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทำหน้าที่กำกับดูแลสมาชิกสภาในนามหรือในฐานะผู้แทนของสภาเทศบาล โดยมีอำนาจวินิจฉัยให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่ง หากเห็นว่ามี ความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่เทศบาล การวินิจฉัยในรูปมติของสภาเทศบาลซึ่งมีผลนับตั้งแต่วันลงมติ ต้องมีสมาชิกสภาเทศบาลลงคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง

(2) การควบคุมฝ่ายบริหาร สภาเทศบาลมีอำนาจควบคุมนายกเทศมนตรี ซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร ให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบ แบบแผนและนโยบายที่ได้แถลงต่อสภา โดยมีมาตรการควบคุมที่สำคัญ 3 ประการ คือ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปราย และการให้ความเห็นชอบ

2.2 การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกเทศบาล การกำกับดูแลลักษณะนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับส่วนกลาง

(1) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546) กำหนดมาตรการกำกับดูแลไว้ดังต่อไปนี้

1) การยุบสภาเทศบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจยุบสภาเทศบาล เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และเมื่อมีการสั่งยุบสภาเทศบาลนั้น จะต้องกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ภายใน 15 วัน

2) การให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่งได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) สอบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีมูลสำเนาอยู่ในเขตเทศบาล

(ข) มีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือเสื่อมเสียแก่เทศบาล หรือราชการ หรือฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน

(ค) ไม่มาประชุมสภาเทศบาล 3 ครั้งติดๆ กัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

3) การชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือน เป็นมาตรการก่อนใช้มาตรการเพิกถอนหรือระงับการกระทำของเทศบาล กล่าวคือ ในกรณีที่นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี พบว่านายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีกระทำการของเทศบาลไปในทางที่อาจเสียหายแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ

4) การเพิกถอนหรือระงับการกระทำ เป็นการสั่งยกเลิกการกระทำที่เทศบาลกระทำไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งก่อนเพิกถอน นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ต้องชี้แจงแนะนำ หรือตักเตือนก่อน แต่นายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีไม่ปฏิบัติตาม กรณีที่กฎหมายกำหนดให้นายอำเภอเพิกถอนการกระทำของเทศบาลตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัดเพิกถอนการกระทำของเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร ได้แก่ กรณีที่นายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีกระทำการของเทศบาลไปในทางที่อาจเสียหายแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ

5) การให้นายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีออกจากตำแหน่ง เป็นมาตรการระงับความขัดแย้งระหว่างนายกเทศมนตรีกับสภาเทศบาล กำกับดูแลความประพฤติของนายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรี ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการทางวินัยที่ใช้กับนายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรี และกำกับดูแลความถูกต้องตามกฎหมายของคุณสมบัติของนายกเทศมนตรี ซึ่งจะมีผลทำให้นายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรีกระทำการตามอำนาจหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ กฎหมายจึงกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้นายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีออกจากตำแหน่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่านายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ และได้ทำความเห็นพร้อมด้วยหลักฐานเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

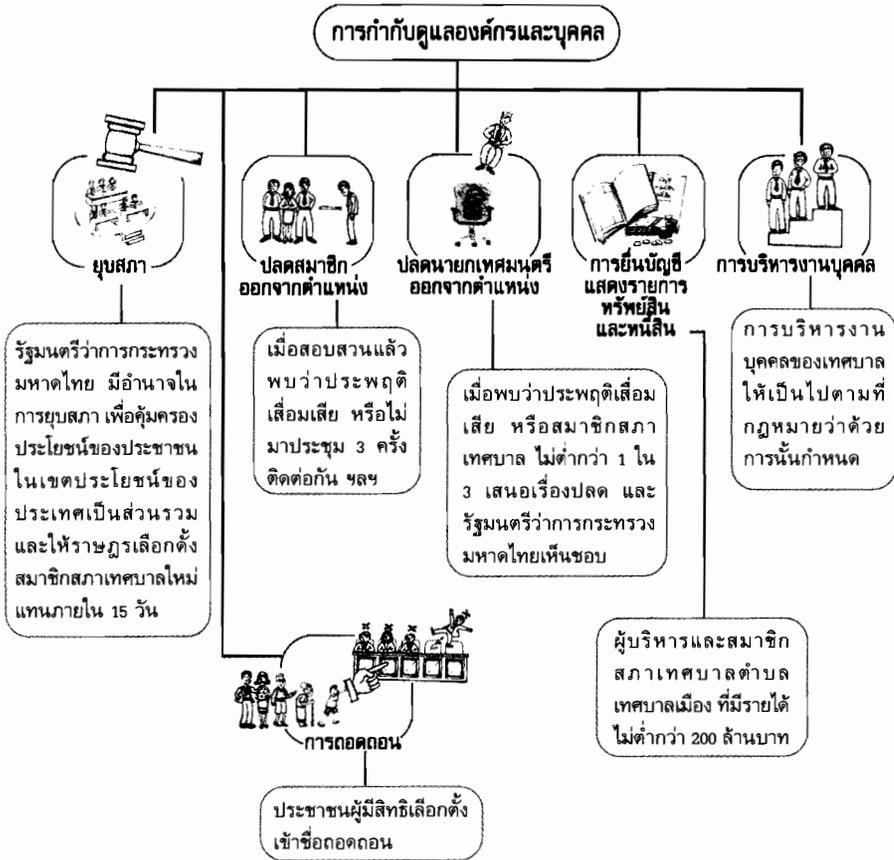
(ข) สอบสวนแล้วเห็นว่านายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับเทศบาล หรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาล ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(ค) มีสมาชิกสภาเทศบาลไม่ต่ำกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง เห็นว่านายกเทศมนตรีหรือรองนายกเทศมนตรีมีความประพฤติอันจะนำมาซึ่งความเสียหายแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ และได้ทำคำร้องเสนอต่อนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี และได้ประชุมสมาชิกสภาเทศบาลเพื่อพิจารณาแล้วมีมติให้ส่งคำร้องไปยังกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่สั่งยกคำร้อง

6) การลงคะแนนเสียงถอดถอน โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตท้องถิ่นนั้น ตามวิธีที่กฎหมายกำหนด

(2) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้กำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลนครและผู้บริหารเทศบาลนครซึ่งมีฐานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา 4 (8) และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วย และกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล เทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 200 ล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามนัยมาตรา 4 วรรคสอง (9) และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

แผนภูมิที่ 8 การกำกับดูแลองค์กรและบุคคล

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงของเทศบาลทุกประเภท เป็นผลมาจากการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546) ซึ่งกำหนดให้นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546) หลักการสำคัญเกี่ยวกับนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีดังนี้

1. วาระการดำรงตำแหน่ง อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ เมื่อได้ดำรงตำแหน่ง 2 วาระติดต่อกันแล้ว จะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้น 4 ปี นับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

2. ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

2.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์ ในวันเลือกตั้ง

2.2 สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา (ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลา 4 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 ใช้บังคับ ยังไม่จำกัดวุฒิการศึกษา)

2.3 ไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการหรือที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

3. การบริหารราชการของนายกเทศมนตรี

3.1 นายกเทศมนตรีสามารถแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีจากผู้ที่มิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่นเดียวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีได้ตามเกณฑ์ ดังนี้ เทศบาลตำบลแต่งตั้งได้ไม่เกิน 2 คน เทศบาลเมืองแต่งตั้งได้ไม่เกิน 3 คน และเทศบาลนครแต่งตั้งได้ไม่เกิน 4 คน

3.2 นายกเทศมนตรีสามารถแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขาธิการนายกเทศมนตรีซึ่งมิใช่สมาชิกสภาเทศบาลได้ ดังนี้ เทศบาลตำบล จำนวนรวมกันไม่เกิน 2 คน เทศบาลเมือง จำนวนรวมกันไม่เกิน 3 คน และเทศบาลนคร จำนวนรวมกันไม่เกิน 5 คน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างนายกเทศมนตรีกับสภาเทศบาล

4.1 ก่อนเข้ารับหน้าที่นายกเทศมนตรีต้องแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาล โดยไม่มีการลงมติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาเทศบาลทุกคน

4.2 สภาเทศบาลไม่สามารถลงมติให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งได้

4.3 ในที่ประชุมสภาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกเทศมนตรี และมีสิทธิเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป โดยไม่มีการลงมติ

4.4 นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี หรือผู้ซึ่งนายกเทศมนตรีมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาเทศบาล และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

4.5 กรณีที่ไม่มีประธานสภาและรองประธานสภาเทศบาล หรือสภาเทศบาลถูกยุบ เพราะไม่สามารถจัดให้มีการประชุมสภา

เทศบาลครั้งแรกได้ภายใน 15 วัน หรือมีการประชุมแต่ไม่สามารถเลือกประธานสภาเทศบาลได้ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน นายกเทศมนตรีจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ และเมื่อได้มีการเลือกประธานสภาเทศบาลแล้ว ให้นายกเทศมนตรีแถลงนโยบายต่อสภาเทศบาลโดยไม่มีกรลงมติ

4.6 ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาเทศบาลให้ทันที่ว่างที่ไม่ได้ นายกเทศมนตรีอาจออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด และเมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานเทศบาลแล้ว ให้ใช้บังคับได้ ในการประชุมสภาเทศบาลคราวต่อไปให้นำเทศบัญญัติชั่วคราวนั้น เสนอต่อสภาเทศบาลเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาเทศบาลอนุมัติแล้ว เทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นที่บัญญัติต่อไป ถ้าสภาเทศบาลไม่อนุมัติเทศบัญญัติชั่วคราวนั้นก็เป็นที่อันตกไป แต่ไม่กระทบถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้เทศบัญญัติชั่วคราวนั้น

4.7 สภาเทศบาลเป็นฝ่ายพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาเทศบาล ร่างเทศบัญญัติ ร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และอื่นๆ ที่กฎหมายกำหนดให้นายกเทศมนตรีเป็นผู้เสนอ

กรณีที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(1) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง จำนวน 15 คน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งสภาเทศบาลเสนอ 7 คน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งนายกเทศมนตรีเสนอ 7 คน โดยให้ตั้งภายใน 7 วัน นับแต่วันที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการและให้คณะ

กรรมการทั้ง 14 คน ร่วมกันเสนอบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และมีได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล คนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่กรรมการครบ 14 คน หากไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดข้างต้น หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และมีได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล ทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการให้ครบ 15 คน

(2) คณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น ต้องพิจารณาร่างเทศบัญญัติให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้ตั้งประธานกรรมการในคราวแรก แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด หากไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว แล้วรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด

(3) ผู้ว่าราชการจังหวัดจะส่งร่างเทศบัญญัติตามข้อ (2) ให้นายกเทศมนตรีโดยเร็ว แล้วให้นายกเทศมนตรีเสนอร่างเทศบัญญัติดังกล่าวต่อสภาเทศบาลภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด หากนายกเทศมนตรีไม่ดำเนินการภายในกำหนด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะรายงานต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง สภาเทศบาลต้องพิจารณาร่างเทศบัญญัติดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างเทศบัญญัติจากนายกเทศมนตรี หากพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดหรือมีมติไม่เห็นชอบ ให้ร่างเทศบัญญัตินั้นตกไปและให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีที่แล้วไปพลางก่อน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งยุบสภาเทศบาล

5. ความสัมพันธ์ระหว่างนายกเทศมนตรีกับประชาชน

5.1 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรีต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของเทศบาล

5.2 ต้องให้ประชาชนได้ทราบค่าแถมนโยบาย รายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายของนายกเทศมนตรี เทศบัญญัติ ประกาศต่างๆ และข้อมูลข่าวสารของเทศบาลอย่างเปิดเผยและทั่วถึง

6. อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี

6.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย

6.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

6.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี

6.4 วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

6.5 รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

6.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกฎหมายอื่น

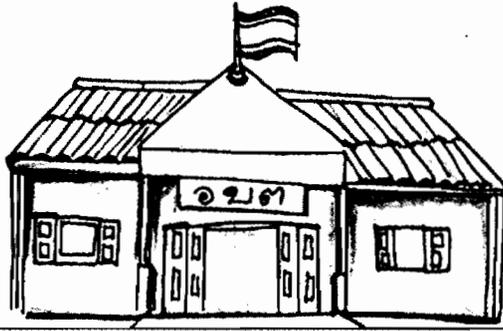
6.7 ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างของเทศบาล

6.8 เสนอร่างเทศบัญญัติ และให้คำรับรองการเสนอร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้เสนอ

6.9 เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่

6.10 เมื่อพ้น 1 ปี นับแต่วันประกาศยกฐานะท้องถิ่นใดเป็นเทศบาลแล้ว ให้นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร มีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องถิ่น หรือกฎหมายอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนเทศบาลตำบลที่ยังคงมีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หรือสารวัตรกำนัน อยู่ ให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกับอำนาจหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องถิ่นหรือกฎหมายอื่นในเขตเทศบาลตำบลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ใช้เขตเทศบาลของแต่ละประเภทนั้นๆ เป็นเขตเลือกตั้ง และถือเป็นก้าวสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไทย เนื่องจากเทศบาลแต่ละประเภทมีขอบเขตไม่กว้างนัก และที่สำคัญความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับประชาชนมีความใกล้ชิดกันมาก ประชาชนสามารถสอดส่องดูแลการกระทำของเทศบาลได้อย่างทั่วถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีโดยตรง จากบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ โดยใบหนึ่งเลือกนายกเทศมนตรีได้ 1 เบอร์ และอีกใบหนึ่งเลือกสมาชิกสภาเทศบาลได้ 6 เบอร์

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546) ซึ่งได้บัญญัติให้ยกฐานะเป็นสภาตำบลที่มีรายได้ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท โดยไม่รวมเงินอุดหนุน เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลก็เพื่อให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และพัฒนาไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลที่จะยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นับตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546) จนถึงปัจจุบัน มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น 6,744 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ จึงมีบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

2. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

3. องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึง 2,000 คน เป็นเหตุให้ไม่สามารถบริหารงานพื้นที่นั้นให้มีประสิทธิภาพได้ ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว โดยให้รวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกัน หรือให้รวมพื้นที่เข้ากับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม บทบัญญัติของกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

1. หน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องกระทำ

- 1.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 1.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 1.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 1.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 1.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 1.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และ

ผู้พิการ

- 1.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

2. หน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจพิจารณาจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- 2.1 ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 2.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 2.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 2.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 2.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 2.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 2.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

2.8 การคุ้มครอง ดูแล รักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติ
ของแผ่นดิน

2.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล

2.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

2.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

2.12 การท่องเที่ยว

2.13 การผังเมือง

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งโครงสร้างองค์กรออกเป็น 2 ฝ่าย
คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของ
ประชาชน

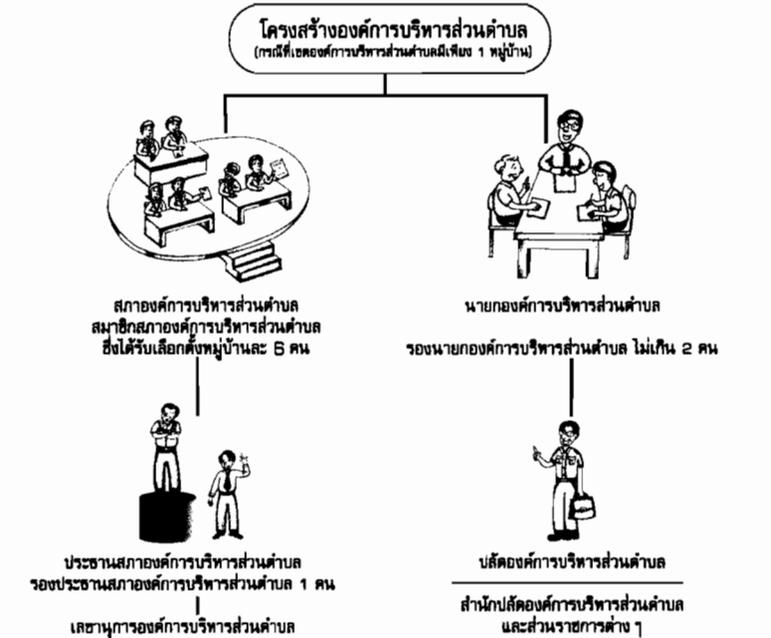
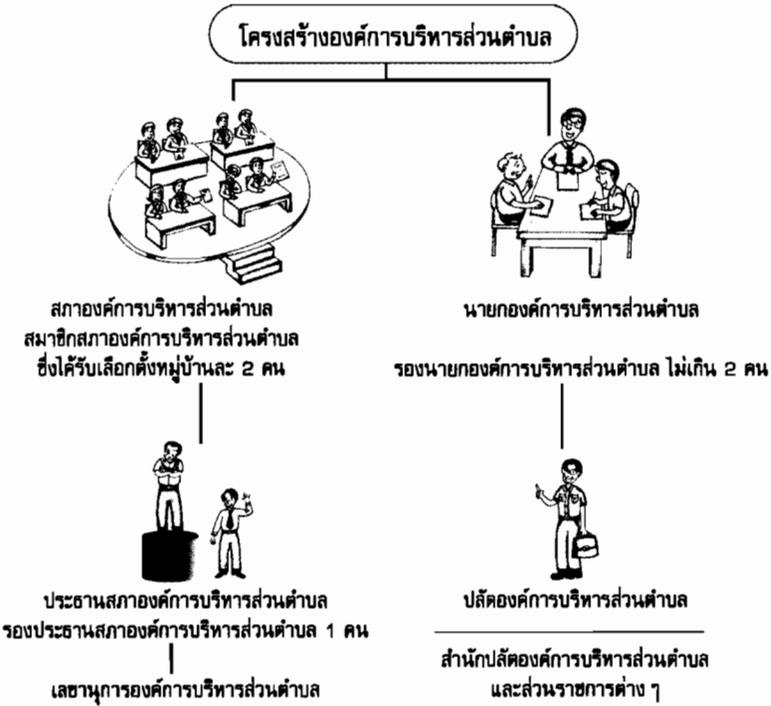
สภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สภา อบต.) เป็นองค์กรฝ่าย
นิติบัญญัติ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของ
ประชาชนโดยตรงในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
หมู่บ้านละ 2 คน ในกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1
หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน ในกรณีที่เขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3
คน เขตเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คือ เขตหมู่บ้าน สภา
องค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1

คน และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) เป็นองค์กรฝ่ายบริหาร เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทำหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล โดยรับผิดชอบต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งมีหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจแต่งตั้งผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน (ดูแผนภูมิที่ 9 ประกอบ)

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กระทำโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยนายกรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546)

แผนภูมิที่ 9 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546) บัญญัติเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังต่อไปนี้

1. ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม ได้แก่ (1) ภาษีบำรุงท้องที่ (2) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน (3) ภาษีป้าย (4) อากรการฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ (5) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน (6) ภาษีธุรกิจเฉพาะ (7) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

ในการขายสุรา (8) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นพนัน (9) อารังนกอีแอ่น (10) ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล (11) อากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง (12) ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ (13) ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน (14) ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม (15) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ (16) เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ (17) ภาษีมูลค่าเพิ่ม และ (18) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด

2. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

3. รายได้จากทรัพย์สินและรายได้อื่นๆ ได้แก่ (1) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล (2) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล (3) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล (4) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้ (5) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้ และ (6) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. เงินกู้ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ (1) กู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคล (2) การกู้ตามข้อ (1) กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และ (3) การกู้ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำใน 2 ลักษณะ คือ การกำกับดูแลการกระทำขององค์การบริหารส่วนตำบล และการกำกับดูแลองค์กรและบุคคล

1. การกำกับดูแลการกระทำขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การกำกับดูแลภายในองค์การบริหารส่วนตำบล หรือการกำกับดูแลโดยองค์กรภายในองค์การบริหารส่วนตำบล และการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 การกำกับดูแลภายในองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

(1) การกำกับดูแลก่อนกระทำกร ใช้มาตรการต่าง ๆ ดังนี้

1) การอนุญาต การกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องขออนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก่อน

2) การให้ความเห็นชอบ ก่อนนำแผนพัฒนาตำบล ไปใช้ ก่อนนำร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมไปใช้เป็นข้อบังคับ ต้องขอความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) การกำกับดูแลขณะทำการ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจควบคุม กำกับ ดูแล การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบาย แผนพัฒนาตำบล กฎหมายระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

1.2 การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล

(1) มาตรการทั่วไป

1) การอนุมัติ โดยนายอำเภอตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ของร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งจัดทำในรูปของ แผนงานหรือโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล หากเห็นว่าถูกต้อง ก้อนุมัติ แล้วส่งคืนให้นายกองคการบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศ ใช้เป็นข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป แต่ถ้านายอำเภอ เห็นสมควรให้แก้ไขประการใด สภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้อง พิจารณาทบทวนภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับ งบประมาณรายจ่ายนั้น

2) การอนุญาต ได้แก่ การอนุญาตให้ขยายระยะเวลาการประชุมสมัยวิสามัญออกไปอีก หากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล นายกองคการบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ได้ยื่นคำร้องต่อนายอำเภอ

3) การให้ความเห็นชอบ เป็นอำนาจของผู้ว่า ราชการจังหวัดในการตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยของร่างข้อบังคับ งบประมาณรายจ่ายประจำปีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติยืนยัน ตามร่างเดิม และเสนอต่อนายอำเภออีกครั้งหนึ่ง ซึ่งนายอำเภอจะต้อง ส่งร่างข้อบังคับนั้นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 15 วัน นับแต่ วันที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติยืนยัน ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่เห็นชอบ ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายนั้นเป็นอันตกไป ถ้า เห็นชอบนายอำเภอจะเป็นผู้ลงนามอนุมัติ นายกองคการบริหารส่วน ตำบลเป็นผู้ลงชื่อและประกาศใช้เป็นข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายต่อไป

นอกจากนั้น ยังให้นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองดีการบริหารส่วนตำบล รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใดๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบ ซึ่งช่วยให้นายอำเภอสามารถใช้มาตรการกำกับดูแลอื่นๆ เป็นไปโดยถูกต้อง

(2) มาตรการด้านระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ

1) มาตรการด้านระเบียบ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องที่กำหนดให้ส่วนกลาง (กระทรวงมหาดไทย) ออกระเบียบกำหนดขอบเขตให้องค์การบริหารส่วนตำบลวินิจฉัยสั่งการเพื่อดำเนินการใดๆ

(ก) การจัดหาประโยชน์ในทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(ข) การทำงบประมาณ

(ค) การได้มาซึ่งพัสดุ การซื้อ การจ้าง การควบคุม และการจำหน่ายพัสดุ

(ง) เงินค่าตอบแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองดีการบริหารส่วนตำบล รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(จ) การรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล

(ฉ) การกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคลต่างๆ

(ข) การดำเนินงานอื่นๆ ขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล

2) **มาตรการด้านข้อบังคับ** เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนกลาง (กระทรวงมหาดไทย) ออกข้อบังคับกำหนดขอบเขตให้องค์การบริหารส่วนตำบลวินิจฉัยสั่งการเพื่อดำเนินการใดๆ ได้แก่

(ก) ข้อบังคับการประชุมสภาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล

(ข) ข้อบังคับการประชุมของฝ่ายบริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบล

3) **มาตรการด้านประกาศ** เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนกลาง (กระทรวงมหาดไทย) ออกประกาศ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ได้แก่

(ก) การจัดตั้งสภาตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์
ที่กำหนดให้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

(ข) การเปลี่ยนแปลงรายได้เฉลี่ยของสภาตำบล
ที่จะจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

(3) **มาตรการตรวจสอบการเงินและทรัพย์สิน** เป็นการกำกับดูแลการเงินและทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กฎหมายกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยออกระเบียบว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล และให้อำนาจกระทรวงมหาดไทยเข้าไปตรวจสอบการคลัง การบัญชี หรือการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย ระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ยังกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีและหลักฐานการรับจ่ายเงิน และนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดยังอาจให้ผู้มีความรู้ด้าน

บัญญัติทำการตรวจสอบบัญชีการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการภายในได้อีกด้วย

2. การกำกับดูแลองค์กรและบุคคล กระทำใน 2 ลักษณะ คือ การกำกับดูแลภายในองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล และการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเรียกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับส่วนกลาง

2.1 การกำกับดูแลภายในองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการควบคุมกันเองภายในสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

(1) การควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ โดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติ และการอนุมัติข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(2) กรณีที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่าเป็นความประทุष्टิในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียประโยชน์ของตำบล

2.2 การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล การกำกับดูแลลักษณะนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับส่วนกลาง

(1) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546) กำหนด

การกำกับดูแลไว้ดังต่อไปนี้

1) การยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามคำแนะนำของนายอำเภอ หากปรากฏว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของราษฎรหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศโดยส่วนรวม

2) การให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง

(ก) นายอำเภอมีอำนาจสั่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง หากสอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามในการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือไม่ได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันเกิน 6 เดือน หรือขาดการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(ข) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง หากสอบสวนแล้วปรากฏว่ามีความประพฤติบกพร่อง

3) การให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รอนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พ้นจากตำแหน่งได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ หากปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รอนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตาม

หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่

4) การลงคะแนนเสียงถอดถอน โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามวิธีที่กฎหมายกำหนด

(2) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามนัยของมาตรา 4 วรรคสอง (9) และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง เป็นผลมาจากการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2534 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546) ซึ่งกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546) หลักการสำคัญเกี่ยวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนมีดังต่อไปนี้

1. วาระการดำรงตำแหน่ง อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ เมื่อได้ดำรงตำแหน่ง 2 วาระติดต่อกันแล้ว จะดำรงตำแหน่งได้อีกเมื่อพ้น 4 ปี นับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

2. ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ คือ

2.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์ ในวันเลือกตั้ง

2.2 สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือ เทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหาร ท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา

2.3 ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่ง สมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการหรือที่ปรึกษาผู้บริหาร ท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือ กิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวัน สมัครบเลือกตั้ง

3. ในการบริหารราชการของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

3.1 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถแต่งตั้งรอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การ บริหารส่วนตำบล และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับ ผู้สมัครบเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน

3.2 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถแต่งตั้งผู้ที่มีได้ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็น เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 1 คน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกับสภา องค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 ก่อนเข้ารับหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้อง แดงลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีการลงมติ หาก ไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภาองค์การ

บริหารส่วนตำบลทุกคน

4.2 ทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอ ขอให้เปิดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวิสามันธุ์ได้ เมื่อเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.3 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถลงมติให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้

4.4 ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมีสิทธิเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป โดยไม่มีการลงมติ เพื่อให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีการลงมติ การขอเปิดอภิปรายทั่วไปจะทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง

4.5 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย มีสิทธิเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

4.6 กรณีที่ไม่มีประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะไม่สามารถจัดให้มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรกได้ภายใน 15 วัน หรือมีการประชุมแต่ไม่สามารถเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถูกยุบตามมาตรา 53 วรรคสาม หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้ และเมื่อได้มีการเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแถลง

นโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีการลงมติ

4.7 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และอื่นๆ ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เสนอ และควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

4.8 การพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม สภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัตินั้น เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอ การพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการไม่ได้ และในการพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่ายจะกระทำมิได้

กรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รับหลักการร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม เมื่อเกิดกรณีดังกล่าวขึ้น

(1) นายอำเภอจะตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง จำนวน 7 คน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้ง ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอ 3 คน และบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอ 3 คน โดยให้ตั้งภายใน 7 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รับหลักการ และให้คณะกรรมการทั้ง 6 คน ร่วมกันเสนอบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คนหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่กรรมการครบ 6 คน หากไม่สามารถเสนอบุคคลที่จะทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการได้ภายในกำหนดข้างต้น หรือกรรมการหรือประธานกรรมการไม่ปฏิบัติหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้นายอำเภอตั้งบุคคลซึ่งมิได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่กรรมการหรือประธานกรรมการให้ครบ 7 คน

(2) คณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น ต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้ตั้งประธานกรรมการในคราวแรก แล้วรายงานต่อนายอำเภอ หากไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด ให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณาแล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว แล้วรายงานต่อนายอำเภอ

(3) ให้นายอำเภอส่งร่างข้อบัญญัติตาม (2) ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเร็ว แล้วให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอร่างข้อบัญญัติดังกล่าวต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายอำเภอ หากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ดำเนินการภายในกำหนด นายอำเภอจะรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง สภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องพิจารณาร่าง

ข้อบัญญัติดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หากพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดหรือมีมติไม่เห็นชอบ ให้ร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป และให้ใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีที่แล้วไปพลางก่อน และให้นายอำเภอเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5. ความสัมพันธ์ระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน

5.1 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล

5.2 ต้องให้ประชาชนได้ทราบค่าแถมนโยบาย รายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ประกาศต่างๆ และข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล อย่างเปิดเผยและทั่วถึง

6. อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

6.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

6.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

- 6.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- 6.4 วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 6.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
- 6.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล และกฎหมายอื่น
- 6.7 ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 6.8 เป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
- 6.9 เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้เขตองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเป็นเขตเลือกตั้ง ถือเป็นมติใหม่ของการปกครองท้องถิ่นไทยที่ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงของประชาชนในระดับรากหญ้าของประเทศ และใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ในการเลือกตั้งจะมีบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ โดยใบหนึ่งใช้เลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 1 เบอร์ ส่วนอีกใบหนึ่งใช้เลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 2 เบอร์ กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลมี 1 หมู่บ้าน จะเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 6 เบอร์ กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลมี 2 หมู่บ้าน จะเลือกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 3 เบอร์

กรุงเทพมหานคร (กทม.)

จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 กำหนดฐานะกรุงเทพมหานครเป็นส่วนราชการส่วนท้องถิ่น นครหลวงหรือท้องถิ่นนครหลวง มีเขตปกครองเต็มพื้นที่ ต่อมาได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการกรุงเทพมหานครให้มีอิสระจากส่วนกลางมากขึ้น โดยการตราพระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ให้เลือกผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และให้ผู้ที่ได้รับเลือก เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไปพิจารณาแต่งตั้งรองผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครได้ 4 คน แทนการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นคณะ เพื่อแก้ปัญหา ความขัดแย้งในคณะผู้บริหารดังเช่นที่ได้เคยเกิดขึ้นมาแล้ว

2. ไม่มีการลงประชามติให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้น จากตำแหน่ง

3. การยุบสภากรุงเทพมหานคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี เดิมไม่ต้องขออนุมัติคณะรัฐมนตรี

4. ถ้ามีการยุบสภากรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องพ้นจากตำแหน่งด้วย

5. มีสภาเขตทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาผู้อำนวยการเขต

6. กรุงเทพมหานครมีอำนาจออกข้อบัญญัติเกี่ยวกับการคลัง และการรักษาทรัพย์สินของกรุงเทพมหานคร แทนการใช้ระเบียบของกระทรวงมหาดไทย รวมถึงการมีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ที่ค้างชำระภาษี โดยไม่ต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง เป็นต้น

7. ให้ข้าราชการกรุงเทพมหานครบางตำแหน่ง และข้าราชการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่สำหรับปฏิบัติหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

8. มีกิจการในอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น เช่น การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด การผังเมือง การขนส่ง การควบคุมอาคาร การควบคุมความปลอดภัย การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย และอนามัยในสาธารณสถานอื่นๆ เป็นต้น

9. สามารถตั้งสหการ เพื่อดำเนินกิจการในอำนาจหน้าที่ได้

อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542) กำหนดให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่

1. การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอื่นที่ว่าด้วยเรื่องนั้นๆ ด้วย
2. การทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด
3. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
4. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
5. การผังเมือง
6. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
7. การวิศวกรรมจราจร
8. การขนส่ง
9. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
10. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
11. การควบคุมอาคาร
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
15. การสาธารณสุขโรค
16. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
17. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

18. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
19. การควบคุมความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและ
การอนามัยโรงพยาบาลและสาธารณสุขสถานอื่น ๆ
20. การจัดการศึกษา
21. การสาธารณสุขการ
22. การสังคมสงเคราะห์
23. การส่งเสริมการกีฬา
24. การส่งเสริมการประกอบอาชีพ
25. การพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร
26. หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่า
ราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี
นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย หรือ
ที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือ
ราชการส่วนภูมิภาค จะมอบให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติได้ โดยให้
ทำเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศ แล้ว
แต่กรณี ที่ทำเป็นข้อบังคับหรือประกาศ ต้องได้รับความเห็นชอบจาก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

โครงสร้างกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครแบ่งโครงสร้างองค์กรออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่าย
นิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร โดยทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติมาจากการ
เลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีลักษณะคล้ายรูปแบบการปกครอง

ประเทศตามระบบประธานาธิบดี ฝ่ายบริหารไม่มีอำนาจยุบสภา สภาไม่มีอำนาจลงมติให้ฝ่ายบริหารพ้นจากตำแหน่ง การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กระทำโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยนายกรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546) (ดูแผนภูมิที่ 10 ประกอบ)

ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า **สภากรุงเทพมหานคร** ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี จำนวนสมาชิกสภากรุงเทพมหานครถือเกณฑ์ประชากร 100,000 คนต่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร 1 คน ทำหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ให้ความเห็นชอบและควบคุมดูแลการบริหารราชการกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย

นอกจากสภากรุงเทพมหานครแล้ว กรุงเทพมหานครยังมีสภาเขต ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตๆ ละอย่างน้อย 7 คน เขตที่มีประชากรเกิน 100,000 คนมากกว่าครึ่งให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเขตได้อีก 1 คน โดยถือเกณฑ์ประชากร 100,000 คนต่อสมาชิกสภาเขต 1 คน ทำหน้าที่หลักเป็นสภาที่ปรึกษาของผู้อำนวยการเขต สภาเขตมีลักษณะบางส่วนคล้ายคลึงกับสภาจังหวัดตามพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 ซึ่งกำหนดให้สภาจังหวัดเป็นที่ปรึกษาของกรมการจังหวัด และปัจจุบันได้พัฒนาไปเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว สำหรับสภาเขตนั้น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542) กำหนดให้อำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ให้ข้อคิดเห็นและข้อสังเกตเกี่ยวกับแผนพัฒนาเขตต่อผู้อำนวยการเขตและสภากรุงเทพมหานคร
2. จัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรืองบประมาณรายจ่าย
3. สอดส่องและติดตามดูแลการดำเนินงานของสำนักงานเขต เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎร
4. ให้คำแนะนำหรือข้อสังเกตต่อผู้อำนวยการเขต เกี่ยวกับการปรับปรุงหรือแก้ไขการให้บริการแก่ราษฎรภายในเขต หากผู้อำนวยการเขตไม่ดำเนินการใดๆ โดยไม่แจ้งเหตุผลให้ทราบ ให้สภาเขตแจ้งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพิจารณาดำเนินการต่อไป
5. ให้คำปรึกษาตามที่ผู้อำนวยการเขตร้องขอ
6. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกระทำกิจการ หรือพิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด อันเกี่ยวกับการงานของสภาเขต ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยการนั้น
7. หน้าที่อื่นๆ ตามที่กำหนดในกฎหมาย หรือที่สภากรุงเทพมหานครมอบหมายให้กรุงเทพมหานครจัดให้มีงบประมาณเพื่อพัฒนาเขตตามความเหมาะสม ซึ่งการใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าวจะต้องได้รับการพิจารณาจัดสรรจากสภาเขตตามข้อ 2.

สภาเขตจึงมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของผู้อำนวยการเขต และไม่มีอำนาจไปควบคุมการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการเขตโดยตรง

ฝ่ายบริหาร เรียกว่า **ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร** เป็นผู้บริหารกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง มีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เกิน 4 คน เป็น

ผู้ช่วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร บริหารราชการตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมอบหมาย โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและบริหารราชการของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย

2. สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร

3. แต่งตั้งและถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และแต่งตั้งและถอดถอนผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใดๆ

4. บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

5. วางระเบียบเพื่อให้งานของกรุงเทพมหานครเป็นไปโดยเรียบร้อย

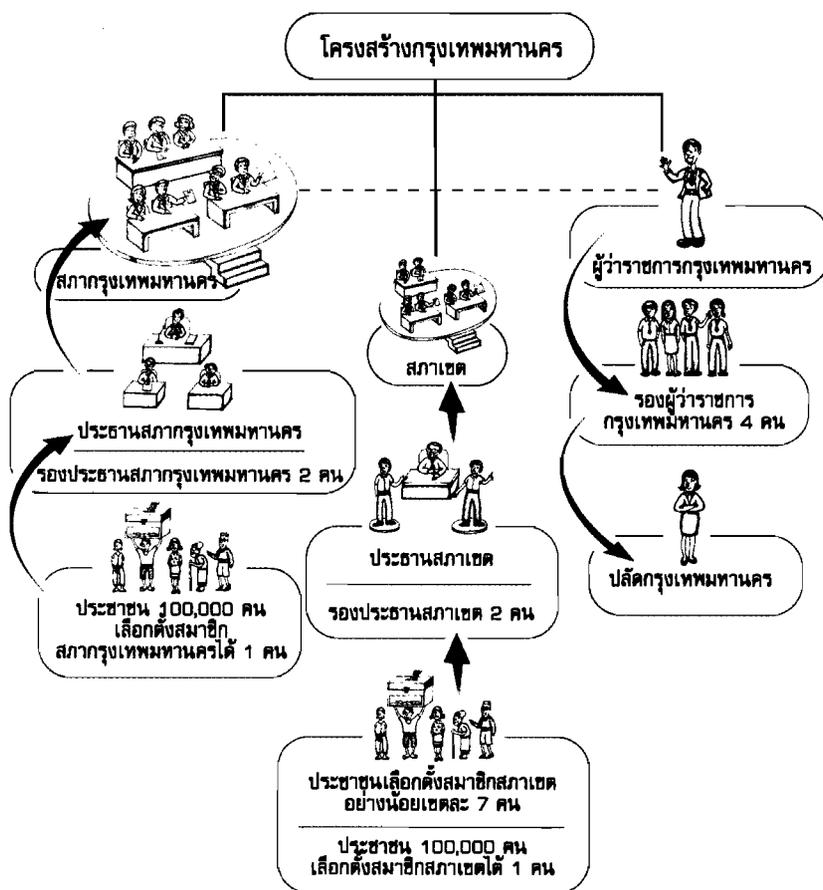
6. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

7. อำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

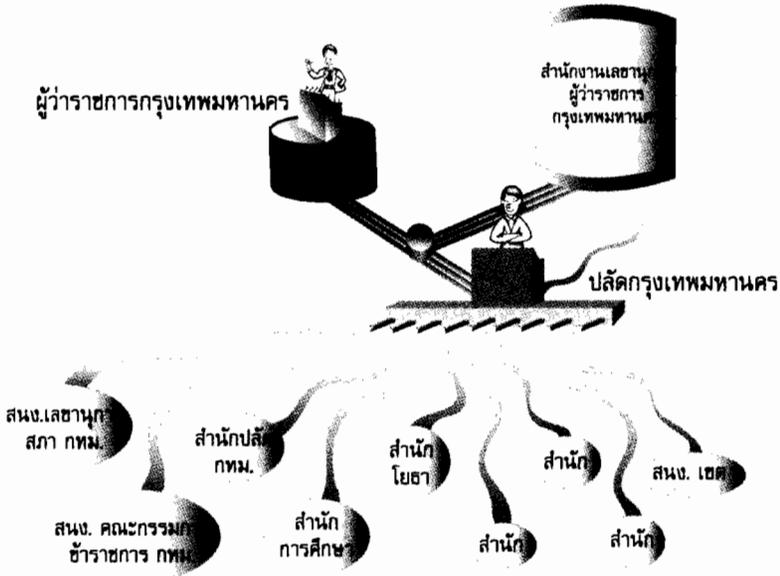
การบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร นอกจากจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร และมีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ช่วยเหลือ ยังมีปลัดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานคร และมีรองปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ช่วยสั่งหรือปฏิบัติราชการแทนปลัด

กรุงเทพมหานครรองจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ มีการแบ่งส่วนราชการกรุงเทพมหานครออกเป็นส่วนต่างๆ เพื่อรับผิดชอบงานในภารกิจทั้งงานเชิงนโยบายและการให้บริการ (ดูแผนภูมิที่ 11 ประกอบ)

แผนภูมิที่ 10 โครงสร้างกรุงเทพมหานคร

แผนภูมิที่ 11 การแบ่งส่วนราชการกรุงเทพมหานคร

รายได้ของกรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542) กำหนดให้กรุงเทพมหานครอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

1. รายได้จากทรัพย์สินของกรุงเทพมหานคร
2. รายได้จากสาธารณูปโภคของกรุงเทพมหานคร
3. รายได้จากการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร การทำกิจการร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ

4. ภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามที่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นของเทศบาล หรือมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะ
5. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้
6. ค่าบริการเอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น โดยตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
7. รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
8. เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่างๆ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร
9. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ส่วนราชการ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น และเงินสมทบจากรัฐบาล
10. เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
11. เงินกู้จากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร
12. เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
13. เงินช่วยเหลือหรือเงินค่าตอบแทน
14. รายได้จากทรัพย์สินของแผ่นดินหรือรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการเพื่อมุ่งแสวงหากำไรในกรุงเทพมหานครตามที่จะมีกฎหมายกำหนด
15. รายได้จากการเก็บภาษีทรัพย์สินหรือค่าธรรมเนียมพิเศษตามที่จะมีกฎหมายกำหนด
16. รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายบัญญัติให้เป็นของกรุงเทพมหานคร

การกำกับดูแลกรุงเทพมหานคร

การกำกับดูแลกรุงเทพมหานคร หรือเรียกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในกรุงเทพมหานคร และระหว่างกรุงเทพมหานครกับส่วนกลาง มี 2 ลักษณะ คือ

1. การกำกับดูแลการกระทำของกรุงเทพมหานคร กระทำใน 2 ลักษณะ คือ

1.1 การกำกับดูแลภายในกรุงเทพมหานคร เป็นการกำกับดูแลผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542) ได้กำหนดมาตรการต่างๆ ดังนี้

(1) การตั้งกระทู้ถาม เพื่อกำกับดูแลให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกระทำการใดๆ ด้วยเหตุผล และอยู่ในกรอบของกฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับซึ่งออกภายใต้บังคับของกฎหมาย โดยให้สิทธิสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตั้งกระทู้ถามผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร แต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นๆ ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของกรุงเทพมหานคร

การใช้สิทธิสมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งกระทู้ถาม และการให้สิทธิผู้บริหารท้องถิ่นในฐานะเป็นองค์กรท้องถิ่นใช้ดุลพินิจที่จะตอบกระทู้ถามใดหรือไม่ มีลักษณะคล้ายคลึงกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องเกี่ยวกับงานในหน้าที่ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของประเทศ และดุลพินิจที่จะตอบกระทู้ถามหรือไม่ อยู่ที่คณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร

(2) การเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อกำกับดูแลให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร การเปิดอภิปรายทั่วไปกระทำได้โดยสมาชิกสภากรุงเทพมหานครจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอให้อภิปรายทั่วไป ซึ่งเป็นการเปิดอภิปรายโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ

(3) การให้ความเห็นชอบ เป็นกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้สภากรุงเทพมหานครให้ความเห็นชอบในการตราข้อบัญญัติ เพื่อกำกับดูแลการดำเนินการพาณิชย์ การคลัง การงบประมาณ การเงิน การทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้าง และการพัสดุ โดยไม่ต้องใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังเช่นท้องถิ่นรูปอื่น

1.2 การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกกรุงเทพมหานคร เป็นการกำกับดูแลกรุงเทพมหานครโดยองค์กรส่วนกลาง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย คณะรัฐมนตรี และองค์กรส่วนกลางอื่นๆ เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2542) กำหนดให้ใช้มาตรการกำกับดูแลกรุงเทพมหานคร ดังนี้

(1) มาตรการทั่วไป

1) เรื่องที่กรุงเทพมหานครต้องขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อนกระทำการ หรือมีผลใช้บังคับ

(ก) การร่วมกับบุคคลอื่นก่อตั้งบริษัทหรือถือหุ้นในบริษัท หรือเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่ถืออยู่

(ข) การออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใดๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่กรุงเทพมหานครจัดขึ้น

(ค) การมอบกิจการในอำนาจหน้าที่ให้เอกชนดำเนินการ โดยผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้อง

(ง) ออกระเบียบว่าด้วยการมอบให้เอกชนกระทำกิจการ

(จ) การออกข้อบังคับเพื่อให้ส่วนราชการส่วนกลางหรือส่วนราชการส่วนภูมิภาคมอบอำนาจหน้าที่ของตนให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติ

(ฉ) การทำประกาศเพื่อให้ส่วนราชการส่วนกลางหรือส่วนราชการส่วนภูมิภาคมอบอำนาจหน้าที่ของตนให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติ

2) การอนุมัติ เป็นเรื่องที่ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องขออนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ การตราข้อกำหนดกรุงเทพมหานครใช้บังคับเช่นเดียวกับข้อบัญญัติในกรณีที่ไม่มีสภากรุงเทพมหานคร หรือในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งมีความจำเป็นรีบด่วนในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ และจะเรียกประชุมสภากรุงเทพมหานครไม่ได้ทันทั่วถึง

3) การยับยั้งการกระทำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจยับยั้งการกระทำของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หากเห็นว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือเป็นไปในทางที่อาจทำให้เสียประโยชน์ของกรุงเทพมหานคร

4) การสั่งการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

มีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อการกระทำที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
มหานครกระทำไปโดยขัดต่อกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือเป็นไปใน
ทางที่จะทำให้เสียประโยชน์แก่กรุงเทพมหานคร

(2) มาตรการด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ และประกาศ

1) มาตรการด้านกฎหมาย เรื่องที่กรุงเทพมหานคร
ต้องเสนอให้คณะรัฐมนตรีตราพระราชกฤษฎีกาก่อนกระทำการ ได้แก่

(ก) การให้ข้าราชการการเมืองและคณะกรรมการ
ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง ได้รับเงินเดือน เงินเพิ่ม เงิน
ค่าเบี้ยประชุม และเงินตอบแทนอื่นๆ

อนึ่ง ข้าราชการการเมืองดังกล่าวข้างต้น
ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร เลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วย
เลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขาธิการประธานสภา
กรุงเทพมหานคร เลขาธิการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร
ประธานที่ปรึกษาและที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(ข) การให้ประธานสภาเขตและสมาชิกสภาเขต
ได้รับเงินประจำตำแหน่ง เงินค่าเบี้ยประชุม และเงินค่าตอบแทนอื่นๆ

(ค) การมอบอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของส่วน
ราชการส่วนกลางหรือส่วนราชการส่วนภูมิภาคให้กรุงเทพมหานคร
ปฏิบัติในบางกรณี

(ง) การตั้งและยุบเลิกสหการ

2) มาตรการด้านกฎกระทรวง ได้แก่ กรณีที่
ราชการส่วนกลางหรือส่วนราชการส่วนภูมิภาคจะมอบอำนาจหน้าที่
ของตนให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติ ต้องออกเป็นกฎกระทรวง

3) มาตรการด้านระเบียบ ได้แก่ กรณีที่กฎหมาย

กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบกำหนดการใช้จ่ายเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดให้แก่กรุงเทพมหานคร

4) **มาตรการด้านประกาศ** ได้แก่ กรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจะมอบอำนาจหน้าที่ของตนให้กรุงเทพมหานครปฏิบัติ กรณีไม่ทำเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง แต่ทำเป็นข้อบังคับหรือประกาศ ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(3) **มาตรการตรวจสอบการเงินและทรัพย์สิน** สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบการรับเงิน การจ่ายเงิน การบัญชี การเงินและทรัพย์สินอื่นของกรุงเทพมหานคร สำหรับการรับเงิน และการจ่ายเงินนั้น เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ประกาศรายการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดลงในราชกิจจานุเบกษา และเมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบแล้ว จะทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อเสนอสภากรุงเทพมหานครต่อไป

2. **การกำกับดูแลองค์กรและบุคคล** เพื่อแก้ไขความขัดแย้งระหว่างผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกับสภากรุงเทพมหานคร และกำกับดูแลความประพฤติและคุณสมบัติของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร กระทำใน 2 ลักษณะ คือ

2.1 **การกำกับดูแลภายในองค์กรกรุงเทพมหานคร** เป็นกรณีที่สภากรุงเทพมหานครวินิจฉัยให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครออกจากตำแหน่ง เพราะเห็นว่าได้กระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง โดยมีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเข้าชื่อเสนอเป็นญัตติ หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร้องขอให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณา และสภา

กรุงเทพมหานครลงมติด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภา ให้สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง ซึ่งจะมีผลตั้งแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครลงมติ

2.2 การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกกรุงเทพมหานคร
เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้องค์กรส่วนกลางมีอำนาจใช้มาตรการกำกับดูแล ดังนี้

(1) การยุบสภากรุงเทพมหานคร องค์กรส่วนกลางมีอำนาจกระทำได้ในกรณีต่างๆ ดังนี้

1) การดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานครขัดแย้งกันจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรุงเทพมหานคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจยุบสภาตาม que ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเสนอ

2) การดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานครขัดแย้งกัน หรือเป็นไปในทางที่ไม่ถูกต้อง จนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรุงเทพมหานคร หรือแก่ราชการ และไม่อาจแก้ไขด้วยวิธีการอื่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจยุบสภา

3) กรณีที่สภากรุงเทพมหานครไม่เห็นด้วยกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายและผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่วม ด้วยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภา ซึ่งทำให้ร่างข้อบัญญัติงบประมาณนั้นตกไป

(2) การให้สมาชิกสภาออกจากตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่งหากรัฐมนตรีเห็นชอบกับรายงานของประธานสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งดำเนินการสอบสวนแล้วพบว่า

- 1) ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
- 2) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในหน่วยงานของภาครัฐหรือภาคเอกชนที่มีกฎหมายห้าม
- 3) ขาดการประชุมสภากรุงเทพมหานครตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภา

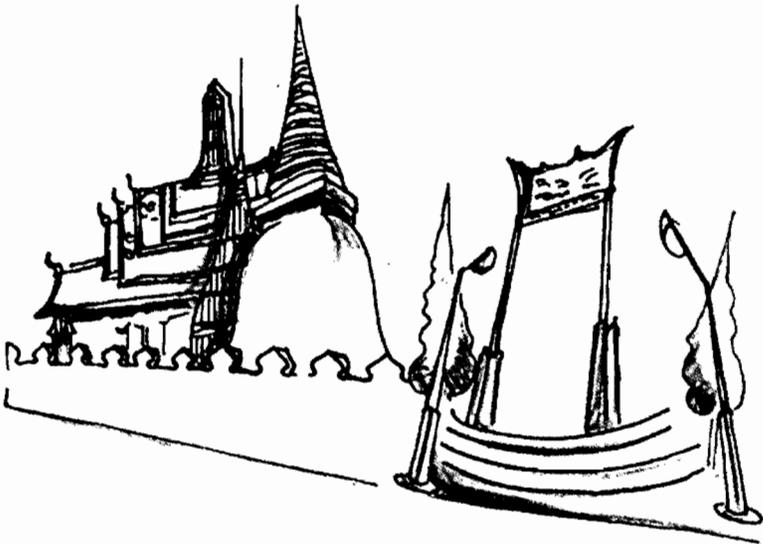
(3) การให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออกจากตำแหน่ง องค์กรส่วนกลางมีอำนาจกระทำได้ในกรณีดังนี้

1) กรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแสดงให้เห็นว่าได้กระทำการอันเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือปฏิบัติการหรือละเลยไม่ปฏิบัติการอันควรปฏิบัติ ในลักษณะที่เห็นได้ว่าจะเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่กรุงเทพมหานคร หรือแก่ราชการโดยส่วนรวม หรือแก่การรักษาความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของราษฎร สภากรุงเทพมหานครมีอำนาจลงมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภา ขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาลงมติให้ออกจากตำแหน่ง ซึ่งรัฐมนตรีก็จะสั่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครออกจากตำแหน่งต่อไป

2) กรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่มีกฎหมายห้าม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพ้นจากตำแหน่ง

(4) การลงคะแนนเสียงถอดถอน โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่ง ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และถ้าสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมดเพราะเหตุดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นการยุบสภากรุงเทพมหานคร

(5) การให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4 (7) กำหนดให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

เมืองพัทยา

จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งเมืองพัทยา

เมืองพัทยาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติระเบียบราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 เดิมเมืองพัทยาคือสุขาภิบาลนาเกลือ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีหาดพัทยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงของประเทศ ในปีหนึ่งๆ มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมไปพักผ่อนกันมาก ทำให้เศรษฐกิจและสังคมของสุขาภิบาลนาเกลือเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันก็มีปัญหาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นด้วยการจัดการปกครองในรูปแบบสุขาภิบาลจึงไม่เหมาะสม

ด้วยเหตุที่เป็นท้องถิ่นซึ่งมีผลประโยชน์กระทบต่อผลประโยชน์

ของราษฎรในท้องถิ่น และผลประโยชน์ของประเทศอย่างชัดเจน การมีเฉพาะสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งดังเช่นกรณีเทศบาล อาจคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ของท้องถิ่นของตนโดยเฉพาะ ดังนั้น จึงต้องการผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษแตกต่างจากท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น มีสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการแต่งตั้งจากส่วนกลาง และมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในท้องถิ่น เพื่อที่จะเข้าไปประสานงานในการช่วยดูแลผลประโยชน์ให้เกิดแก่ประเทศและราษฎรในท้องถิ่นพร้อมกันไป จึงได้นำแนวคิดการจัดการปกครองท้องถิ่นในรูปผู้จัดการเมือง หรือ CITY MANAGER มาใช้ โดยกำหนดคุณสมบัติพิเศษของผู้จัดการหรือผู้บริหาร และว่าจ้างให้เข้ามาเป็นผู้บริหารตามข้อตกลงในสัญญาจ้าง อีกทั้งกำหนดให้สภาเมืองพัทยามีสมาชิก 2 ประเภท คือ สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรในท้องถิ่น และสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งจากส่วนกลาง ทำให้องค์กรเมืองพัทยาเหมาะสมที่จะดำเนินงานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักของเมืองพัทยา กล่าวคือ มีผู้บริหารที่มีคุณสมบัติพิเศษเหมาะสมในการบริหารท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมอย่างเมืองพัทยา และมีสมาชิกสภาเมืองพัทยาที่เป็นผู้แทนของส่วนกลางและผู้แทนของราษฎรในท้องถิ่น เพื่อประสานผลประโยชน์ของประเทศและผลประโยชน์ของเมืองพัทยาร่วมกัน และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง และคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น จึงได้มีการปรับปรุงรูปแบบการบริหารเมืองพัทยาใหม่ โดยการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 ขึ้น

อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 กำหนดให้เมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. การตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย และโดยความเห็นชอบของสภาเมืองพัทยา

1.1 การปฏิบัติให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา
1.2 เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้เมืองพัทยามีอำนาจตราข้อบัญญัติได้

1.3 การให้บริการโดยมีค่าตอบแทน

1.4 การพาณิชย์

1.5 การคลัง การงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้าง และการพัสดุ

ข้อบัญญัติข้างต้น จะกำหนดโทษจำคุก หรือโทษปรับ หรือทั้งจำและปรับผู้ละเมิดข้อบัญญัติไว้ด้วยก็ได้ แต่จะกำหนดโทษจำคุกเกินหกเดือนและโทษปรับเกินหนึ่งหมื่นบาทไม่ได้

ข้อบัญญัติตาม 1.5 ต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานกลางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

2. การดำเนินการในเขตเมืองพัทยา

2.1 การรักษาความสงบเรียบร้อย

2.2 การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

2.3 การคุ้มครองและดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

2.4 การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง

- 2.5 การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- 2.6 การจัดการจราจร
- 2.7 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 2.8 การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการบำบัดน้ำเสีย
- 2.9 การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 2.10 การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดรถ
- 2.11 การควบคุมอนามัยและความปลอดภัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น
- 2.12 การควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว
- 2.13 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 2.14 อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา

โครงสร้างเมืองพัทยา

เมืองพัทยาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษดังกล่าวมาข้างต้น มีฐานะทางกฎหมายเทียบเท่าเทศบาลนครและเป็นนิติบุคคล โครงสร้างองค์กรการบริหารเมืองพัทยาแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร (ดูแผนภูมิที่ 12 ประกอบ)

สภาเมืองพัทยา ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน 24 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546) อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี สมาชิกสภาเมืองพัทยาเลือกสมาชิกเป็นประธานสภาเมืองพัทยา 1 คน รองประธานสภาเมืองพัทยา 2 คน และเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง สมาชิกสภาเมืองพัทยาซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติของเมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติเมืองพัทยา ให้ความเห็นชอบและควบคุมการบริหารราชการเมืองพัทยาให้เป็นไปตามกฎหมาย มีปลัดเมืองพัทยาเป็นเลขานุการสภาเมืองพัทยา

นายกเมืองพัทยา มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546) อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี รับผิดชอบการบริหารกิจการของเมืองพัทยา เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเมืองพัทยาและลูกจ้างเมืองพัทยา มีปลัดเมืองพัทยาเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเมืองพัทยา และลูกจ้างเมืองพัทยารองจากนายกเมืองพัทยา นายกเมืองพัทยาอาจแต่งตั้งรองนายกเมืองพัทยาจำนวนไม่เกิน 4 คน ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาเมืองพัทยา เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเมืองพัทยาตามที่นายกเมืองพัทยามอบหมาย โดยนายกเมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่ดังนี้

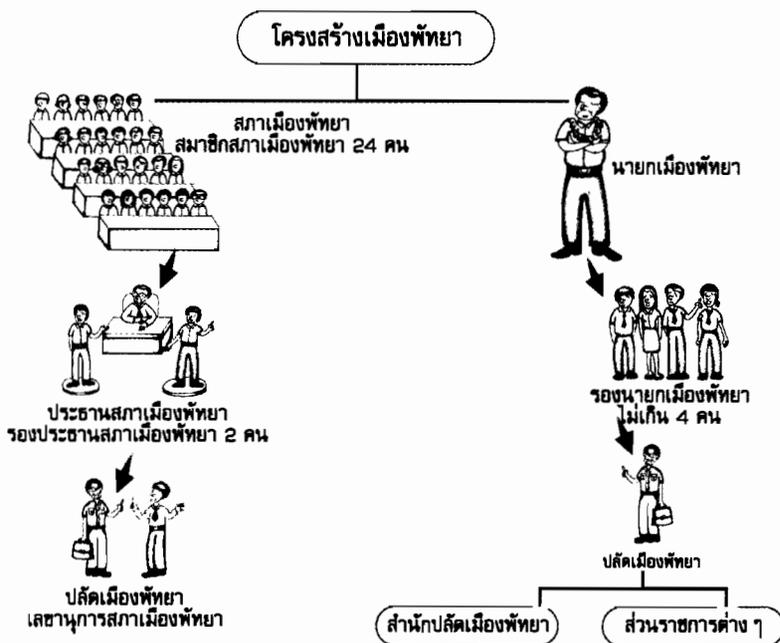
1. กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเมืองพัทยาให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบัญญัติ และนโยบาย
2. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเมืองพัทยา
3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษาที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษา
4. วางระเบียบเพื่อให้งานของเมืองพัทยาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย หรือตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกเมืองพัทยา หรือนายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรี

นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา และพนักงานเมืองพัทยา เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

การเลือกตั้งสมาชิกเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา กระทำโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยนายกรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546)

แผนภูมิที่ 12 โครงสร้างเมืองพัทยา

รายได้ของเมืองพัทยา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 กำหนดให้เมืองพัทยามีรายได้จากแหล่งดังต่อไปนี้

1. ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต หรือค่าปรับใด ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้

2. รายได้จากทรัพย์สินของเมืองพัทยา

3. รายได้จากสาธารณูปโภคของเมืองพัทยา

4. รายได้จากการพาณิชย์ของเมืองพัทยา

5. รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตรเมื่อได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลังร่วมกัน และตราเป็นข้อบัญญัติแล้ว

6. เงินกู้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยและตราเป็นข้อบัญญัติแล้ว ถ้าเป็นเงินกู้จากต่างประเทศต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังด้วย

7. เงินอุดหนุนหรือรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

8. เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ถ้ากรณีเงินช่วยเหลือดังกล่าวมีเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใดๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลังร่วมกันก่อน ถ้ากรณีไม่มีเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใดๆ ให้รายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

9. เงินช่วยเหลือและค่าตอบแทน

10. เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

11. รายได้อื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นของเมืองพัทยา

การกำกับดูแลเมืองพัทยา

การกำกับดูแลเมืองพัทยา หรือเรียกว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายในเมืองพัทยาและระหว่างเมืองพัทยากับส่วนกลาง มี 2 ลักษณะ คือ

1. การกำกับดูแลการกระทำของเมืองพัทยา ประกอบด้วย การกำกับดูแลภายในเมืองพัทยา และการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกเมืองพัทยา

1.1 การกำกับดูแลภายในเมืองพัทยา เป็นการกำกับดูแลนายกเมืองพัทยาโดยสภาเมืองพัทยา ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 ได้กำหนดมาตรการต่างๆ ในการกำกับดูแลไว้ดังนี้

(1) การตั้งกระทู้ถาม เพื่อกำกับดูแลให้นายกเมืองพัทยากะทำการใดๆ ด้วยเหตุผล และอยู่ในกรอบของกฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับซึ่งออกภายใต้บังคับของกฎหมาย โดยให้สิทธิสมาชิกสภาเมืองพัทยาทั้งกระทู้ถามนายกเมืองพัทยาในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของเมืองพัทยา แต่นายกเมืองพัทยามีสิทธิที่จะไม่ตอบ เมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นๆ ยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของเมืองพัทยา

การใช้สิทธิสมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งกระทู้ถาม และการให้สิทธิผู้บริหารท้องถิ่นในฐานะเป็นองค์กรท้องถิ่นใช้ดุลพินิจที่จะตอบกระทู้ถามใดหรือไม่ มีลักษณะคล้ายคลึงกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของประเทศ และดุลพินิจที่จะตอบกระทู้ถามหรือไม่ อยู่ที่คณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร

(2) การเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้นายกเมืองพัทยา แดลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการเมืองพัทยา การเปิดอภิปรายทั่วไปกระทำโดยสมาชิกสภาเมืองพัทยาจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไป ซึ่งเป็นการเปิดอภิปรายโดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ

(3) การให้ความเห็นชอบ เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้สภาเมืองพัทยาให้ความเห็นชอบในการตราข้อบัญญัติ เพื่อกำกับดูแลการดำเนินการพาณิชย์ การคลัง การงบประมาณ การเงิน การทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้าง การให้บริการโดยมีค่าตอบแทน และการพัสดุ โดยไม่ต้องใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ดังเช่นท้องถิ่นรูปอื่น

1.2 การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกเมืองพัทยา เป็นการกำกับดูแลเมืองพัทยาโดยองค์กรส่วนกลาง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด และองค์กรส่วนกลางอื่นๆ เช่น กระทรวงการคลัง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 กำหนดให้ใช้มาตรการกำกับดูแลเมืองพัทยา ดังนี้

(1) มาตรการทั่วไป

1) การให้ความเห็นชอบ เรื่องที่เมืองพัทยาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากส่วนกลาง ได้แก่

(ก) การกู้เงินจากแหล่งใดๆ ภายในประเทศ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทย

(ข) การกู้เงินจากต่างประเทศ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

(ค) ร่างข้อบัญญัติที่จะให้นายกเมืองพัทยาลงชื่อ และประกาศใช้เป็นข้อบัญญัติต่อไป ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด

(ง) การจำหน่ายพันธบัตรเพื่อเป็นรายได้ของเมืองพัทยา ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลัง

2) การอนุมัติ เรื่องที่เมืองพัทยาจะต้องได้รับอนุมัติจากส่วนกลาง

(ก) การร่วมกับบุคคลอื่นก่อตั้งบริษัท หรือถือหุ้นในบริษัท หรือเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ ต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ข) กรณีที่ให้นายกเมืองพัทยาลงชื่อและประกาศใช้เป็นข้อบัญญัติชั่วคราว ต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด

(ค) การอนุญาต เรื่องที่เมืองพัทยาจะต้องได้รับอนุญาตก่อนกระทำการ ได้แก่ กรณีที่ปลัดเมืองพัทยาใช้อำนาจตามกฎหมายยึดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรที่ค้างชำระ แต่จะส่งขายทอดตลาดได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

(ง) การเพิกถอนหรือระงับการกระทำ เป็นการสั่งยกเลิกการกระทำของนายกเมืองพัทยา ซึ่งกระทำการอันอาจนำความเสียหายมาให้เมืองพัทยา หรือฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย หรือข้อบัญญัติ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดได้ชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือนแล้ว แต่นายกเมืองพัทยาไม่ปฏิบัติตาม และเป็นกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนจะรอข้ามมิได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งระงับการกระทำนั้นไว้ก่อนได้

(จ) การสั่งการ เป็นการสั่งการตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควร เมื่อได้รับรายงานจากผู้ว่าราชการจังหวัดว่านายกเมืองพัทยากระทำการอันอาจนำความเสียหายมาให้เมืองพัทยา หรือกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย หรือข้อบัญญัติ และผู้ว่าราชการจังหวัดได้ชี้แจงแนะนำ หรือตักเตือนแล้ว ปลัดเมืองพัทยาไม่ปฏิบัติตาม แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นว่าเป็นกรณีเร่งด่วน จึงรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาสั่งการตามความเห็นสมควร ซึ่งเป็นการสั่งการในขอบเขตของการกำกับดูแลตามที่บัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้

(ฉ) การชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือน ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจชี้แจง แนะนำ หรือตักเตือน หากเห็นว่านายกเมืองพัทยาก่อการอันอาจนำความเสียหายมาให้เมืองพัทยา หรือฝ่าฝืนต่อกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย หรือข้อบัญญัติ

(2) มาตรการด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนกลาง (คณะรัฐมนตรี) ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาในเรื่องต่อไปนี้

- 1) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตเมืองพัทยา
- 2) การตั้งและยุบเลิกสหการ
- 3) เงินประจำตำแหน่ง ค่าเบี้ยประชุม และผลประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานสภาเมืองพัทยา รองประธานสภาเมืองพัทยา สมาชิกสภาเมืองพัทยา เลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา กรรมการสามัญ/วิสามัญ หรืออนุกรรมการที่คณะกรรมการตั้งขึ้น
- 4) เงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและผลประโยชน์

ตอบแทนอย่างอื่นของนายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา เลขาธิการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขาธิการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษาหรือที่ปรึกษา

(3) มาตรการตรวจสอบการเงินและทรัพย์สิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นองค์กรส่วนกลางซึ่งกฎหมายกำหนดให้อำนาจตรวจสอบการเงิน การจ่ายเงิน การบัญชีและทรัพย์สินของเมืองพัทยา และรายงานผลการตรวจสอบเสนอนายกเมืองพัทยา เพื่อเสนอสภาเมืองพัทยาต่อไป

2. การกำกับดูแลองค์กรและบุคคล เป็นมาตรการสำหรับใช้แก้ไขความขัดแย้งระหว่างนายกเมืองพัทยากับสภาเมืองพัทยา รวมทั้งกำกับดูแลความประพฤติและคุณสมบัติของผู้บริหารและสมาชิกสภาเมืองพัทยา ดังนี้

2.1 การกำกับดูแลภายในองค์กรเมืองพัทยา เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจสภาเมืองพัทยาพิจารณาและลงมติให้สมาชิกสภาเมืองพัทยายอกจากตำแหน่ง เพราะมีความประพฤติในทางที่จะนำความเสียหายมาให้เมืองพัทยา โดยจะต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ลงชื่อเสนอให้สภาเมืองพัทยาพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ โดยให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาเมืองพัทยามีมติ

2.2 การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกเมืองพัทยา เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้องค์กรส่วนกลางมีอำนาจใช้มาตรการกำกับดูแลเมืองพัทยา ดังต่อไปนี้

(1) การยุบสภาเมืองพัทยา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจยุบสภาเมืองพัทยา เพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา

เมืองพัทยาใหม่ ทั้งนี้ โดยคำแนะนำของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยแสดงเหตุผลไว้ในคำสั่ง และกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกใหม่ภายใน 45 วัน

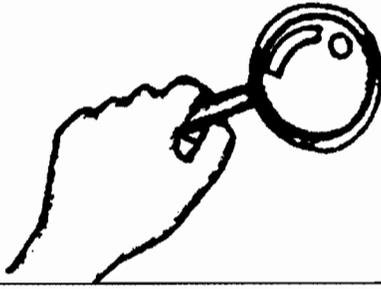
(2) การให้สมาชิกสภาเมืองพัทยาพ้นจากตำแหน่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้สมาชิกสภาเมืองพัทยาพ้นจากตำแหน่งในกรณีต่อไปนี้

1) ไม่มาประชุมสภาเมืองพัทยา 3 ครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

2) ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่อื่นในหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของเมืองพัทยา หรือบริษัทซึ่งเมืองพัทยาถือหุ้น หรือดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือพนักงานท้องถิ่น

(3) การถอดถอนโดยประชาชน ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และถ้าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเมืองพัทยาสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมดเพราะเหตุดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นการยุบสภาเมืองพัทยา

(4) การให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4 (9) และมาตรา 32 โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมืองพัทยาที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 200 ล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

การตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่น

ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่นทุกรูปแบบได้ โดยดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

1. การตรวจสอบโดยการฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ตามมาตรา 62 สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

2. การตรวจสอบโดยการขอรับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลของการดำเนินโครงการที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา 59 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นก่อนการอนุญาต หรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนเองหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ

3. การตรวจสอบโดยยื่นเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตามมาตรา 197 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

3.1 พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณี

(1) การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(2) การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ หรือพนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน โดยไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม

(3) กรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

3.2 จัดทำรายงานพร้อมเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อรัฐสภา

4. การตรวจสอบโดยการยื่นฟ้องหน่วยงานของรัฐต่อศาลปกครอง ตามมาตรา 276 ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชา หรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำ ที่หน่วยราชการ

หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำ หรือละเว้นการกระทำ ที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

5. การตรวจสอบโดยประชาชนให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา 286 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนน เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การลงคะแนนเสียงตามวรรคหนึ่งต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

6. การตรวจสอบโดยการร้องเรียนต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา 301 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

6.1 ได้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเข้าใจเสนอต่อวุฒิสภา ตามมาตรา 305

6.2 ได้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา 308

6.3 ได้สวนข้อเท็จจริงว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อ

ดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

6.4 ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง ทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 291 และมาตรา 296 ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้

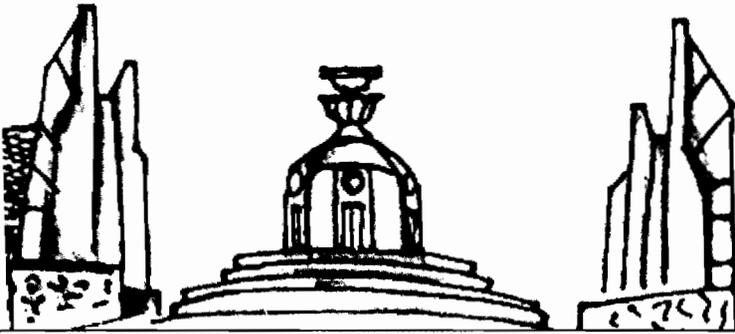
6.5 รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา และวุฒิสภา ทุกปี และนำรายงานนั้นพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

6.6 ดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติ

7. การตรวจสอบโดยการดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา 308 ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหา ว่าร้ายรอยผิดปกติ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา

บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกรณีที่บุคคลดังกล่าว หรือบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน

8. การตรวจสอบโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ตามมาตรา 312 การตรวจเงินแผ่นดิน ให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง

**เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ
และแนวโน้มการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย
ในอนาคต**

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ อันจะส่งผลให้การปกครองของไทยพัฒนาไปสู่ระบบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและมีรากฐานที่มั่นคง เป็นเจตนารมณ์ที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยมีบทบัญญัติที่สะท้อนถึงเจตนารมณ์ดังกล่าว ปรากฏอยู่ในหมวดต่างๆ ดังนี้

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 บัญญัติให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขและสาธารณูปการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้

ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อม ให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น บทบัญญัติในหมวดนี้ นอกจากจะบัญญัติหลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ยังได้บัญญัติรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนในการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 282 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

มาตรา 283 ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิได้รับจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิได้

มาตรา 284 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ

การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

เพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

(2) การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ

(3) การจัดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตาม (1) และ (2) ประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน

ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่ และการจัดสรรภาษีและอากรตาม (1) และ (2) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดแล้ว คณะกรรมการตาม (3) จะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปี นับแต่วันที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่ หรือวันที่มีการจัดสรรภาษีและอากร แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจหน้าที่ และการจัดสรรภาษีและอากรที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

การดำเนินการตามวรรคสี่ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับได้

มาตรา 285 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะบริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง
คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการ
เลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภา
ท้องถิ่น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่น
หรือผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้
วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหาร
ท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จะเป็น
ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของ
หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น มิได้

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับ
เลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหาร
ท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในกรณีที่มีการยุบสภาท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกสภา
ท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามมาตรา 286 และต้องมีการแต่งตั้ง
คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว มิให้นำบท
บัญญัติวรรคสอง วรรคสาม และวรรคหก มาใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่
กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 286 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มา
ลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตาม
ที่กฎหมายบัญญัติ

การลงคะแนนเสียงตามวาระหนึ่ง ต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มาลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด

มาตรา 287 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นใด มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภา ท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

คำร้องขอตามวาระหนึ่ง ต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น เสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบ ให้ เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 288 การแต่งตั้งและการให้พนักงานและลูกจ้างของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามความ ต้องการและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น และต้องได้รับความ เห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย บัญญัติ

คณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นตามวาระหนึ่ง จะต้องประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่ กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน

การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และ การลงโทษพนักงานและลูกจ้างขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็น ไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 289 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษา อบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายใน

ท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่
ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81 ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีต
ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

มาตรา 290 เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ
ดังต่อไปนี้

(1) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จาก
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่

(2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่จะอาจมี
ผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน

(3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการ หรือ
กิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม
หรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะนำไปสู่การปฏิรูปการ
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญอย่างน้อย 8 ประการ ซึ่งบางประการมี
ผลในทางปฏิบัติแล้ว คือ (ดูแผนภูมิที่ 13 ประกอบ)

1. ที่มาของสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้
บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของ
ประชาชน คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มาจากการ
เลือกตั้งโดยตรงของประชาชน (ปัจจุบันสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร
ท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนแล้ว)

2. สิทธิและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่ม สิทธิและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น สิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม การฝึกอาชีพและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ รวมทั้งการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม

3. การควบคุมสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นสามารถลงคะแนนเสียงให้สมาชิก สภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจาก ตำแหน่งได้

4. การออกข้อบัญญัติโดยประชาชน ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่น เพื่อให้สภา ท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

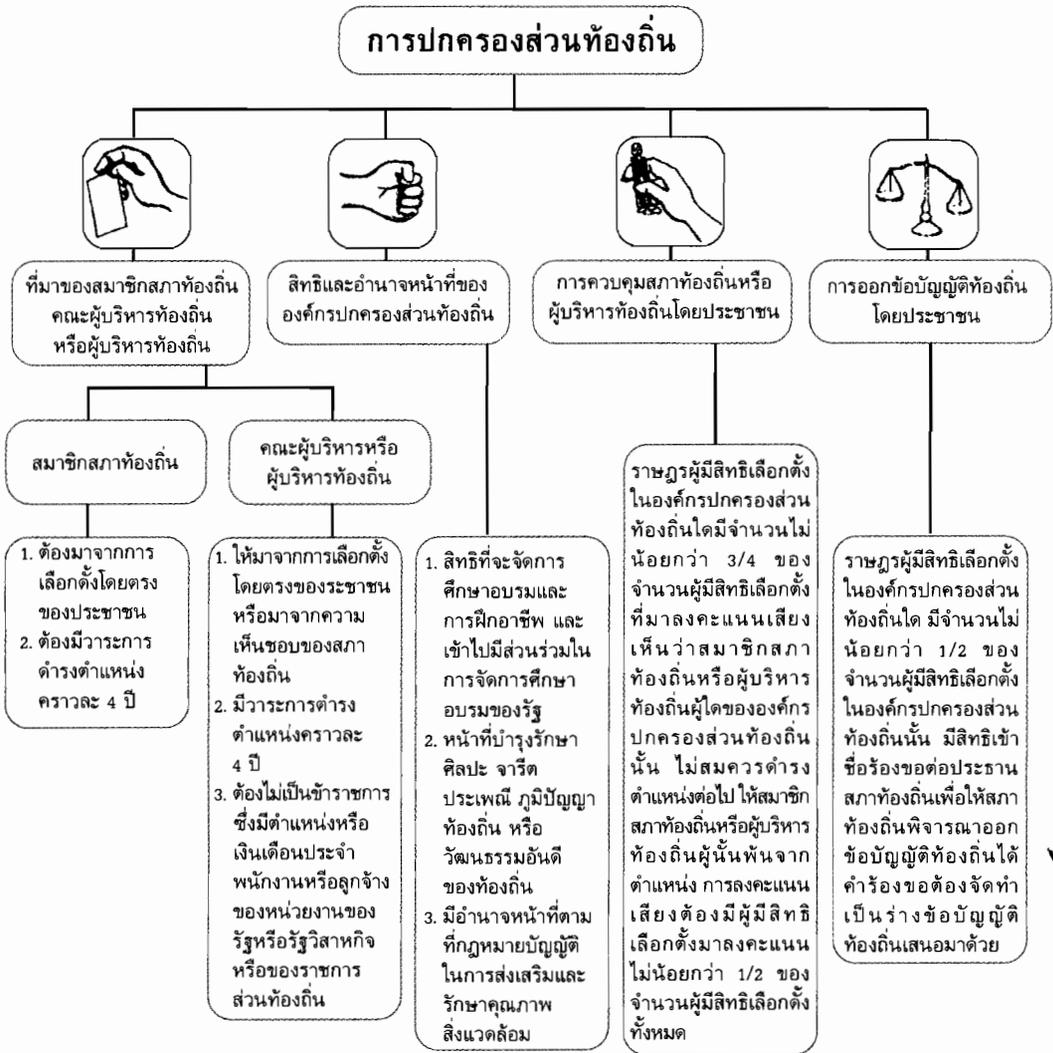
5. การกำหนดอำนาจและหน้าที่ ให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่ กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะระหว่าง รัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยจะต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ ท้องถิ่นเป็นสำคัญ

6. การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากร ให้มีคณะกรรมการ ทำหน้าที่จัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ

7. การบริหารงานบุคคล ให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการ บริหารงานบุคคลท้องถิ่น เรียกโดยย่อว่า ก.ถ.

8. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำเท่าที่จำเป็น จะกระทบสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของ ประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้

แผนภูมิที่ 13 การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

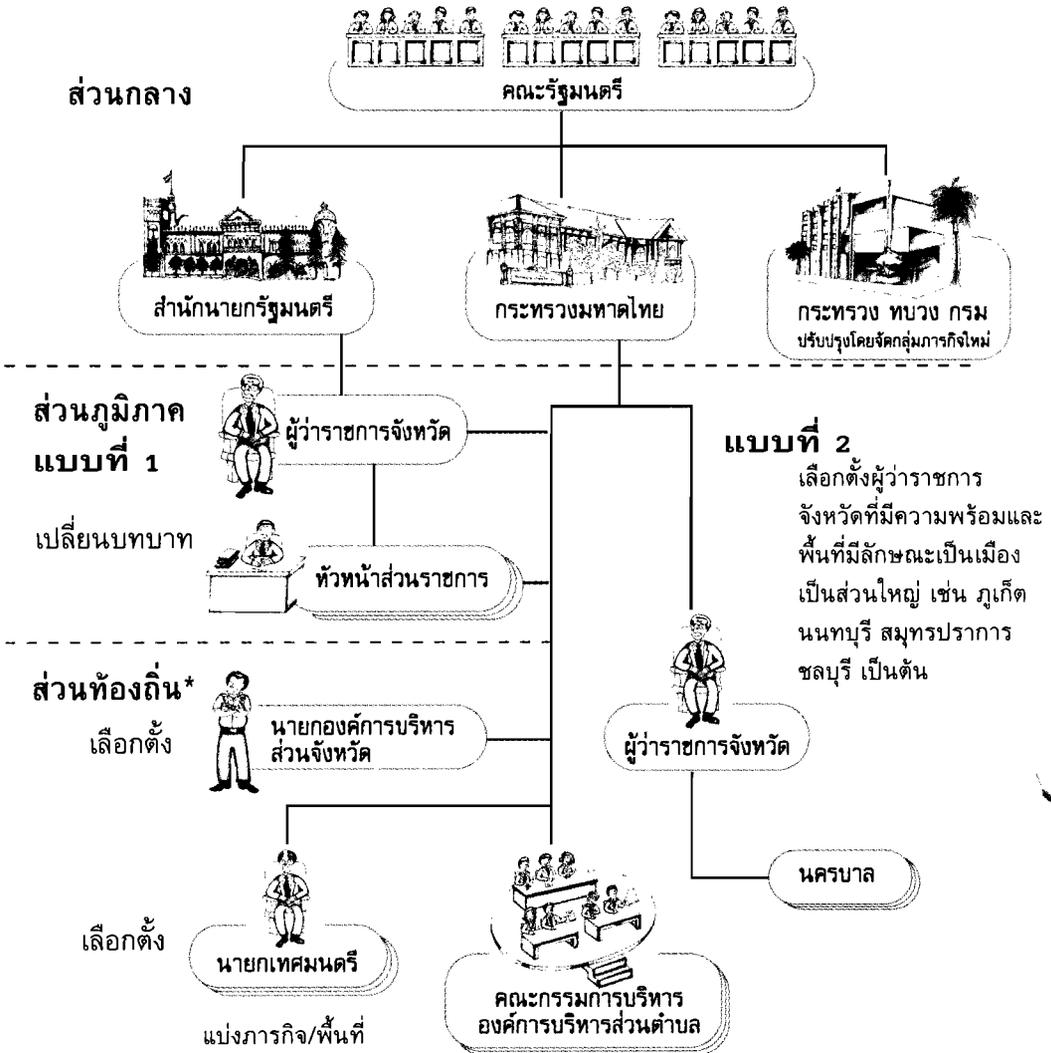
คัดจาก จุลสารไทยคดีศึกษา ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (พ.ย. - ม.ค. 2541) หน้า 55

แนวโน้มการปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต

การปฏิรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยในอนาคตที่สำคัญ คือ บทบาทของราชการส่วนกลางจะลดลง ซึ่งจะส่งผลให้มีการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม โดยการจัดกลุ่มภารกิจของกระทรวง ทบวง กรม ในส่วนกลางใหม่ รูปแบบของราชการส่วนภูมิภาคจะเปลี่ยนไปใน 2 ลักษณะ คือ รูปแบบที่ 1 เปลี่ยนบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับ ดูแล และประสานงานในฐานะผู้แทนของรัฐบาล แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีและสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี รูปแบบที่ 2 เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น โดยเฉพาะจังหวัดที่มีพื้นที่มีลักษณะเป็นเมืองเป็นส่วนใหญ่ เช่น ภูเก็ต นนทบุรี สมุทรปราการ และชลบุรี เป็นต้น ซึ่งรูปแบบนี้ ราชการส่วนภูมิภาคจะหมดไป โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและการประสานงานของกระทรวงมหาดไทย (ดูแผนภูมิที่ 14 ประกอบ)

แผนภูมิที่ 14

แนวโน้มนโยบายจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของ
ไทยในอนาคต

คัดและดัดแปลงจาก รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์ เนื่องในโอกาสครบรอบ 21 ปี มสธ. ครบรอบ 17 ปี รัฐศาสตร์ หน้า 124

* ปัจจุบันมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546) แล้ว

ภาคผนวก

**สรุปสาระสำคัญ พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545
(แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546)**

ปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นผู้ควบคุมหรือจัดให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546) กำหนดไว้ มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. โครงสร้างการบริหารจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีคณะกรรมการรับผิดชอบการบริหารจัดการการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น 4 ระดับ

ระดับที่ 1 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบการเลือกตั้งท้องถิ่นทั่วประเทศ

ระดับที่ 2 คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (กกต. จังหวัด) เป็นผู้ช่วยเหลือคณะกรรมการการเลือกตั้งในการควบคุมและกำกับดูแลการเลือกตั้งท้องถิ่นแต่ละจังหวัด

ระดับที่ 3 คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกต. ท้องถิ่น) มีจำนวน 5 คน เท่ากันทุกแห่งทุกประเภท มีหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็น กกต. ท้องถิ่นโดยตำแหน่ง ส่วนที่เหลือมาจากการสรรหาอีกแห่งละ 4 คน เป็นผู้รับผิดชอบในการเสนอแนะและให้ความเห็นชอบจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ระดับที่ 4 คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กปน.) เป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง รับผิดชอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการลงคะแนน และการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง

2. การแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

2.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง อำเภอใดมีสมาชิกสภาจังหวัดมากกว่า 1 คน ให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้งเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จะพึงมีในอำเภอนั้น

2.2 เทศบาล เทศบาลตำบล แบ่งเป็น 2 เขตเลือกตั้ง เทศบาลเมือง แบ่งเป็น 3 เขตเลือกตั้ง และเทศบาลนคร แบ่งเป็น 4 เขตเลือกตั้ง

2.3 เมืองพัทยา แบ่งเป็น 4 เขตเลือกตั้ง

2.4 องค์การบริหารส่วนตำบล ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง

2.5 กรุงเทพมหานคร เลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ใช้เขตเป็นเขตเลือกตั้ง ถ้าเขตใดมีราษฎรเกิน 100,000 คน ให้แบ่งเขตเพิ่มขึ้น โดยแต่ละเขตมีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครได้ 1 คน

2.6 การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น เช่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา ใช้เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เป็นเขตเลือกตั้ง

3. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

3.1 มีสัญชาติไทย ถ้าแปลงสัญชาติต้องได้รับสัญชาติไทยแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี

3.2 อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง

3.3 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 1 ปี

3.4 คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

4. การเสียสิทธิของผู้ที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่ได้แจ้งเหตุ จะต้องเสียสิทธิ 6 ประการ

4.1 สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

4.2 สิทธิร้องคัดค้านการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

4.3 สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

4.4 สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

4.5 สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

4.6 สิทธิถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

5. คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาหรือผู้บริหาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

5.1 มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด

5.2 อายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

5.3 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัคร หรือเสีย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือเสียภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นติดต่อกัน 3 ปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

5.4 คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

6. มาตรการป้องกันการสมยอมการสมัครรับเลือกตั้ง กรณีจำนวนผู้สมัครผู้บริหารท้องถิ่น หรือจำนวนผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่น มีจำนวนน้อยกว่า หรือเท่ากับสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะพึงมีในเขตการเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น ต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กรณีสมัครแล้วห้ามถอนการสมัคร

7. การประกาศกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้ประกาศการยื่นบัญชีรายรับ - รายจ่าย ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งยื่นพร้อมหลักฐานต่อกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด

8. การให้ใบเหลือง - ใบแดง แก่ผู้กระทำความผิดพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ความก้าวหน้าในการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการ
จัดระบบบริการสาธารณะของเทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหาร
ส่วนตำบล 31 ภารกิจ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 29 ภารกิจ แผน
ปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นที่มีผลบังคับใช้เมื่อ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้ส่วนราชการ
ที่มีภารกิจถ่ายโอน จำนวน 245 ภารกิจ จาก 57 กรม ใน 15 กระทรวง
1 ส่วนราชการ ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง
จะต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฉบับนี้ แบ่งภารกิจที่ถ่ายโอน
ออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) ด้านงาน
ส่งเสริมคุณภาพชีวิต (3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการ
รักษาความสงบเรียบร้อย (4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน
พาณิชย์กรรม และการท่องเที่ยว (5) ด้านการบริหารจัดการและการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (6) ด้านศิลปะ
วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัจจุบันถ่ายโอนแล้ว/
กำลังทยอยถ่ายโอน จำนวน 180 ภารกิจ (ดูแผนภูมิที่ 15 ประกอบ)

**แผนภูมิที่ 15 สรุปผลการถ่ายโอนภารกิจของส่วนราชการให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

ด้าน	ภารกิจที่ถ่ายโอน	ถ่ายโอนแล้ว / ทยอยถ่ายโอน	ยังไม่ถ่ายโอน	เลิกทำโดยอิสระ	หน้าที่ที่ต้องทำ	หมายเหตุ
1.ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	87	71	16	62	25	
2.ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต	103	69	34	24	79	
3.ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย	17	9	8	-	17	
4.ด้านการวางแผน การส่งเสริม การลงทุน พาณิชยกรรม และการ ท่องเที่ยว	19	14	5	7	12	
5.ด้านการบริหารจัดการและการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	17	15	1	1	15	ถอน 1 เรื่อง เนื่องจากไม่มี ภารกิจถ่ายโอน
6.ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	2	2	-	-	2	
รวม	245	180	64	94	150	1

ข้อมูล ณ มกราคม 2548

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สถาบันนโยบายศึกษา

Institute of Public Policy Studies (IPPS)

สถาบันนโยบายศึกษา (Institute of Public Policy Studies) เป็นองค์กรอิสระที่ดำเนินงานภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา (Foundation for the Promotion of Public Policy Studies) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ (Konrad Adenauer Foundation) แห่งประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน นับแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน

กำเนิด

สถาบันนโยบายศึกษาก่อกำเนิดในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2528 โดยมีจุดเริ่มต้นจากโครงการศึกษานโยบายสาธารณะภายใต้สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ต่อมาสถาบันฯ ได้แยกตัวออกจากการบริหารงานของสำนักเลขาธิการสมาคมสังคมศาสตร์ ภายใต้ชื่อ “โครงการศึกษาสาธารณะ” โดยมี ศ.ดร.สมศักดิ์ ชูโต เป็นผู้อำนวยการ และ ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช เป็นผู้อำนวยการร่วม

ปัจจุบัน สถาบันนโยบายศึกษามี ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช เป็นประธาน และมีผู้บริหารร่วมสองคน คือ นางยศวดี บุญเกียรติ และ นางทิพย์พาพร ดันติสุนทร

วัตถุประสงค์

สถาบันนโยบายศึกษาเป็นองค์กรเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมโดยไม่มุ่งหวังผลกำไร มีวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ โดยมีการทำกิจกรรมในรูปแบบของการสัมมนา การวิจัย ผลิตสื่อและสิ่งพิมพ์ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในการเมืองระบอบประชาธิปไตย ตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
2. จัดกิจกรรม สนับสนุนการวิจัย ผลิตสื่อต่างๆ เพื่อนำเสนอทางเลือกเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการปฏิรูปการเมืองและการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้

3. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสถาบันตัวแทนประชาชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ในกระบวนการกำหนดนโยบายในทุกๆ ระดับ

4. เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมนโยบายสาธารณะและสนับสนุนการ
ศึกษาทางการเมืองในเรื่องนิติบัญญัติและการบริหาร ตลอดถึงแง่มุมอื่นๆ ของสังคม
ประชาธิปไตย

กิจกรรม

สถาบันนโยบายศึกษา มีการดำเนินงานในรูปการจัดกิจกรรม 4 รูปแบบใหญ่ๆ
คือ

1. การจัดสัมมนาและฝึกอบรม เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น
และถกเถียงระหว่างกลุ่มตัวแทนต่างๆ ของสังคม ต่อประเด็นนโยบายสาธารณะที่สำคัญ
ของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม อีกทั้งยังเป็นเวทีในการนำเสนอข้อมูล
ข่าวสารที่สำคัญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันรัฐสภาและ
กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ของสังคม สถาบันฯ ถือเป็นหน้าที่ที่จะให้ความรู้ทางการเมือง
แก่ประชาชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้น โดยผ่านทาง การจัดสัมมนา
ดังนั้นผู้เข้าร่วมการสัมมนาของทางสถาบันฯ จะไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

2. วิจัย สถาบันนโยบายศึกษา ได้ให้การสนับสนุนแก่นักวิชาการและนักวิจัยใน
การศึกษาวิจัยเชิงนโยบายในเรื่องต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อสาธารณชน ผลงานสำคัญๆ ที่
ผ่านมา อาทิเช่น การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น การปฏิรูปการเมือง
พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ ซึ่งผลของงานวิจัยดังกล่าวได้มีส่วนสำคัญยิ่งในการเปลี่ยนแปลง
และการพัฒนาทางการเมืองของประเทศ

3. สิ่งพิมพ์ สถาบันนโยบายศึกษา ได้ทำจดหมายข่าวรายเดือนเป็นประจำตั้งแต่
“ผู้แทนราษฎร” ในปี พ.ศ. 2529 ซึ่งในต้นปี พ.ศ. 2533 ได้เปลี่ยนเป็น “จดหมายข่าว
ปฏิรูปการเมือง” และปัจจุบัน คือ จดหมายข่าว “ปฏิรูปการเมือง-กระจายอำนาจ” เนื้อหา
สาระของจดหมายข่าวของสถาบันฯ คือ การนำเสนอการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารและ
กฎหมายการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังจัดพิมพ์
หนังสือ เอกสารนโยบาย เอกสารข้อมูล เอกสารวิจัย เอกสารสัมมนาต่างๆ อีกมากมายเป็น
ประจำทุกปี

4. สื่อการศึกษา สถาบันนโยบายศึกษา ได้จัดทำสื่อในหลายรูปแบบเพื่อเป็นสื่อให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนได้มากขึ้น

- โครงการศึกษานโยบายสาธารณะทางวิทยุ ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท. เอ.เอ็ม. 1494 เป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทุกวันเสาร์ ออกอากาศระหว่างเวลา 17.00-18.00 น. โดยผู้ดำเนินรายการ คือ ศ.ดร.สมศักดิ์ ชูโต ผลผลิตของรายการวิทยุได้ถูกรวบรวมบันทึกไว้เป็นเทปคาสเซตและซีดีรอม โดยจัดตั้งเป็น “ธนาคารเสียง”

- ธนาคารเสียง (Digital Voice Bank) เป็นการรวบรวมข้อมูลเสียงของบุคคลต่างๆ ในหัวข้อที่น่าสนใจไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการค้นคว้า อ้างอิง ข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นหลักฐานชั้นต้นทางประวัติศาสตร์ที่จะเป็นประโยชน์ยิ่งในการก่อตั้งห้องสมุดเสียง ธนาคารเสียงแบ่งออกเป็น 18 ภาค ได้แก่ 1) สถาบันพระมหากษัตริย์ 2) กฎหมาย 3) การเมือง 4) การเมืองต่างประเทศ 5) องค์กรระหว่างประเทศ 6) ราชการ 7) เศรษฐกิจ 8) การเกษตรและประมง 9) การท่องเที่ยวและการส่งออก 10) สังคม 11) สิ่งแวดล้อม 12) กรุงเทพมหานคร 13) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 14) การศึกษา 15) ศิลปะ 16) ศาสนา 17) กีฬา และ 18) ทั่วไป

- ปฏิทินประวัติศาสตร์ทางการเมืองและเกมการเมือง เช่น เกมวงเวียนประชาธิปไตย ไฟการเมือง ปฏิทินรัฐธรรมนูญไทย และเกมเลือกตั้ง เป็นผลงานของสถาบันนโยบายศึกษาในการสร้างสรรค์มิติใหม่ในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่เยาวชนและบุคคลทั่วไป

- เว็บไซต์ ของสถาบันนโยบายศึกษาเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่นำเสนอจดหมายข่าวรายเดือน บทความเด่น รายการวิทยุประจำเดือน ที่มีทั้งภาษาไทยและอังกฤษ ซึ่งท่านผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าชมได้โดยผ่านเว็บไซต์ <http://www.fpps.or.th>

สิ่งพิมพ์สถาบันนโยบายศึกษา

Policies of Thai Political Parties in the 1995 General Election (1995)	50	บาท
Kiratipong Naewmalee, Nattaya Kuanrak, Prachak Kongkirati, Win Phromphaet (Translated and edited by Santhad Atthaseree, David Peters, Parichart Chotiya)		
ผ่าทางตันการเมืองไทย (2538)	-	
ชัยอนันต์ สมุทวณิช		
เทศบาลในบริบทการกระจายอำนาจแห่งยุคสมัย (2538)	-	
ชัยอนันต์ สมุทวณิช ปราธิชาติ โชติยะ		
อนาคตการเมืองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 3 2541)	-	
ชัยอนันต์ สมุทวณิช		
สื่อมวลชนไทยกับการผลักดันนโยบาย Policy Advocacy and the Media in Thailand (2539)	-	
ดันแคน แมคคาร์โก (Duncan McCargo) รมย์มาศ โบว์รา (Ramaimas Bowra)		
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง (2540)	80	บาท
อัมภางค์ ปาณิกบุตร		
แนวทางการยกเครื่องรัฐสภาไทย (2540)	-	
จรัล ดิษฐาอภิชัย		
รัฐธรรมนูญประเทศตะวันตกและไทย : กรณีศึกษาทาง ประวัติศาสตร์และกฎหมาย (พิมพ์ครั้งที่ 2 2540)	-	
วิชัย ดันศิริ		
ขอตเกิร์ตรัฐธรรมนูญไทย (2540)	-	
เซาวนะ ไตรมาศ		

พรรคการเมือง : ภูมิหลังทางโครงสร้าง-หน้าที่ และพัฒนาการทางสถาบัน (2540)	-
เชาวนะ ไตรมาศ	
ถกรัฐธรรมนูญ 2540 (2540)	-
นันทวัฒน์ บรมานันท์	
Thai Constitutions in Brief (1997)	50 บท
<i>Parichart Siwaraksa, Chaowana Traimas,</i> <i>Ratha Vayagool</i>	
รัฐมนตรีพ้นๆใหม่ : บริหารบ้านเมืองอย่างไร ให้ถูกใจประชาชน (2541)	-
เชาวนะ ไตรมาศ	
เปรียบเทียบนโยบาย 4 รัฐบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2 2541)	60 บท
ปาริชาติ ศิวะรักษ์	
กรอบนโยบายแม่บทของพรรคการเมืองไทยยุคใหม่ (2541)	50 บท
เชาวนะ ไตรมาศ	
100 ปี แห่งการปฏิรูประบอบราชการ วิวัฒนาการของอำนาจรัฐ และอำนาจการเมือง (พิมพ์ครั้งที่ 3 2541)	-
ชัยอนันต์ สมุทวณิช	
กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส : ข้อคิดเพื่อการปรับปรุง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไทย (2541)	160 บท
นันทวัฒน์ บรมานันท์	
บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญกับการปฏิรูปการเมือง (2541)	60 บท
นันทวัฒน์ บรมานันท์	
ปฏิรูปประเทศไทย...จากวิกฤตสู่สหัสวรรษใหม่ (2541)	-
วุฒิพงษ์ เพ็ญบริยวัฒน์	
มาตรการทางกฎหมายในการเสริมสร้างเสถียรภาพรัฐบาล (2541)	60 บท
มานิตย์ จุมปา	

ทฤษฎีใหม่ : มิติที่ยิ่งใหญ่ทางความคิด (2541)	70	บาท
ชัยอนันต์ สมุทวณิช		
ข้อมูลพื้นฐาน 66 ปี ประชาธิปไตยไทย (2541)	150	บาท
เชาวนะ ไตรมาศ		
ศักยภาพทางการคลังของ อบต. (2541)	130	บาท
จรัส สุวรรณมาลา		
Portfolio Government และ Multiple Legislative Processes	20	บาท
ข้อเสนอในการออกแบบระบบการเมืองและการบริหารใหม่ (2542)		
ชัยอนันต์ สมุทวณิช		
ชำแหละ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ (2542)	-	
วุฒิพงษ์ เจริญจิรายวัฒน์		
แปรรูปรัฐวิสาหกิจอย่างไร... โดยไม่ต้องขายประเทศ (2542)	-	
วุฒิพงษ์ เจริญจิรายวัฒน์		
การเลือกตั้งและพรรคการเมือง : บทเรียนจากเยอรมัน (2542)	120	บาท
บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ		
การเลือกตั้งแบบใหม่ : ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง (2542)	50	บาท
เชาวนะ ไตรมาศ		
บทบาทใหม่ของข้าราชการไทย : ในบริบทของรัฐธรรมนุญ ปัจจุบัน (2542)	50	บาท
เชาวนะ ไตรมาศ		
องค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล (2542)	80	บาท
นันทวัฒน์ บรมานันท์		
ก้นดักของสงครามความเปลี่ยนแปลง : ทางเลือกและทางรอด ของสังคมการเมืองไทยในสหัสวรรษใหม่ (2543)	70	บาท
เชาวนะ ไตรมาศ		
เลือกตั้งอย่างไรคนไทยและประเทศจึงไม่เสียโอกาส (2543)	50	บาท
เชาวนะ ไตรมาศ		
การใช้กลไกรัฐธรรมนุญสำหรับประชาชน (2545)	80	บาท
เชาวนะ ไตรมาศ		

Thailand : State-Building, Democracy and Globalization (2002)	210	บาท
Chai-Anan Samudavanija		
รัฐบาลทำงานอย่างไร (พิมพ์ครั้งที่ 2 2546)	120	บาท
สนิท จรอนันต์		
นิติรัฐกับประชาสังคม (2546)	210	บาท
นันทวัฒน์ บรมานันท์		
สิ่งแวดล้อมกับความมั่นคง : ความมั่นคงของรัฐกับความไม่มั่นคงของราษฎร (2546)	150	บาท
ชัยอนันต์ สมุทวณิช		
กุสุมา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา		
อนาคตที่โล่งประเทศไทย : แนวโน้มของโลก สังคม เศรษฐกิจ การเมือง กับอนาคตของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546)	150	บาท
ธีรพัฒน์ วิลัยทอง		
ชัยอนันต์ สมุทวณิช และคณะ		
คู่มือสิทธิมนุษยชน ฉบับพลเมือง เล่ม 1 (2546)	185	บาท
จรัล ดิษฐาอภิชัย		
ประชารัฐกับการเปลี่ยนแปลง (พิมพ์ครั้งที่ 3 2547)	130	บาท
ชัยอนันต์ สมุทวณิช		
การปฏิรูประบบราชการ :	30	บาท
เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน (2547)		
สถาบันนโยบายศึกษา		
คนไทยกับการเมือง : ปิติฤวิปโยค (2547)	200	บาท
อภิญา รัตนมงคลมาศ, วิวัฒน์ คดีธรรมนิตย์		
วัฒนธรรมการเมืองและการปฏิรูป (พิมพ์ครั้งที่ 2 2547)	120	บาท
วิชัย ต้นศิริ		
นโยบายพรรคการเมืองไทย (2547)	130	บาท
เขาวนะ ไตรมาศ		

...กว่าจะเป็นพลเมือง (2547)	200 บาท
สถาบันนโยบายศึกษา	
คู่มือสิทธิมนุษยชน ฉบับพลเมือง เล่ม 2 (2548)	150 บาท
จรัล ดิษฐาอภิชัย	
ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น (ฉบับปรับปรุง) (2548)	90 บาท
สนธิ จรอนันต์	

สื่อความรู้ทางการเมืองของสถาบันนโยบายศึกษา

วงเวียนประชาธิปไตย	80 บาท
แผนที่เส้นทางประชาชน-ถนนประชาธิปไตย	25 บาท
Road of Democracy Map	40 บาท
ไฟการเมือง	100 บาท
เกมการเมือง (Political Monopoly)	200 บาท
เกมเลือกตั้ง	200 บาท
ปฏิทินรัฐธรรมนูญไทย 2475-2545	50 บาท
ธนาคารเสียง (Digital Voice Bank)	- บาท

นายสนิท จรอนันต์

- ตำแหน่งปัจจุบัน** - รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (นักบริหารงานศาลรัฐธรรมนูญ 10) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
- การศึกษา** - ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยศิลปากร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประวัติการทำงาน** - ผู้เชี่ยวชาญด้านคดีและวิชาการ (เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ 10)
- ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
- ผู้อำนวยการพิเศษด้านการวางแผน (เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว.) สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- หัวหน้าสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนลงทุนจังหวัด (หน่วยงานภายใน) สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- หัวหน้าฝ่ายโครงการพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์การวางแผนพัฒนาจังหวัด กองประสานนโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ฝ่ายพัฒนาการเมือง การปกครองและการบริหาร สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย
- เจ้าพนักงานปกครอง เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
- ผลงานทางวิชาการ** - งานวิจัย ประมาณ 30 เรื่อง
- หนังสือ ประมาณ 7 เรื่อง

About the book

The Understanding of Local Administration, the 2nd Edition

By Mr.Sanit Chornanan,

Deputy Secretary General, Office of the Constitutional Court

Local Administration, in a context of Public Administration, is the basis of Democracy which aims at establishing local authorities as a model for a democratic system, enhancing the efficiency of the provision of public services by local authority and support of decentralization of power for the public.

The constitution in 1997, its will is political participation of Thai people. The strongest argument in favour of democratic decentralization is that local government transfer power from unelected civil servants to representatives of the people. Elections are the mechanism by which the people's representatives are chosen. Elections are opportunities for civil society to participate in local government. The book reveals the structure of administration and election process and pattern of Thai Local governance. Local Authorities in Thailand are divided in 5 categories: Provincial Administration Organization (PAO), Tambon Administration Organization (TAO), Municipality, Bangkok Metropolitan Administration and Pattaya City. Today all these local administrative bodies are become direct local government.

ส่วนท้องถิ่น คือ การให้ราษฎรมีอำนาจในการปกครองตนเอง ตัดสินใจเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง และตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่นด้วยตนเอง

ดังนั้น โดยหลักการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งก็จะดำเนินงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ขณะรณรงค์หาเสียง ประชาชนจึงเป็นผู้กำหนดนโยบายของการบริหารงานส่วนท้องถิ่น

ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น

ISBN 974-941782-8

9 789749 417829

C112
2000

90.00 บาท